

**BUDAPESTI GAZDASÁGI FŐISKOLA
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG**

**A KERESKEDELMI VÁLLALKOZÁSOK TEVÉKENYSÉGÉNEK ELEMZÉSE
PÁPA VÁROSÁBAN**

**Belső konzulens: Dénes Erzsébet Gyopár
Külső konzulens: Galyas Bertalan**

**Pálfi Viktória
Nappali tagozat
Pénzügy és számvitel szak
Számvitel szakirány**

2015

NYILATKOZAT

a szakdolgozat digitális formátumának benyújtásáról

A hallgató neve: Pálfi Viktória

Szak/szakirány: Pénzügy és számvitel

Neptun kód: AL4SUL A szakdolgozat megvédésének dátuma (év): 2015

A szakdolgozat pontos címe:

A kereskedelmi vállalkozások tevékenységének elemzése Pápa városában

Belső konzulens neve: Dénes Erzsébet Gyopár

Külső konzulens neve: Galyas Bertalan

Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan:

Pápa elhelyezkedése, megközelíthetősége, iparának, kereskedelmének kialakulása, az elemzés információforrása, egy kereskedelmi vállalkozás átfogó elemzése, mutatószámokkal, összehasonlítás hasonló kereskedelmi tevékenységet végző vállalkozásokkal

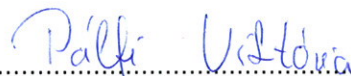
Benyújtott szakdolgozatom **nem titkosított / titkosított**.

(Kérjük a megfelelőt aláhúzni! Titkosított dolgozat esetén kérjük a titkosítási kérelem egy eredeti példányát leadni: a kérelem digitális másolatának a szakdolgozat digitális formátumában szerepelnie kell.)

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy nem titkosított szakdolgozatomat a főiskola könyvtára az interneten a nyilvánosság számára közzétegye. *(Kérjük a megfelelőt aláhúzni!)* Hozzájárulásom - szerzői jogaim maradéktalan tiszteletben tartása mellett – egy nem kizárólagos, időtartamra nem korlátozott felhasználási engedély.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom digitális adatállománya mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak, tartalma megegyezik a nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

Dátum: Gyarmat, 2014.12.28.

hallgató aláírása

A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.

Dátum:

2015 JAN 15

könyvtári munkatárs

Tartalomjegyzék

1. Előszó.....	3
2. Bevezetés	4
2.1. Pápa város történelmi és területi bemutatása	4
2.2. A vállalkozások és az ipar kialakulása, fejlődése napjainkig	5
2.3. A kereskedelem kialakulása	13
2.4. Pápa város helyzete a vállalkozások viszonylatában	15
3. A számvitel és az elemzés kapcsolata (Szakirodalmi áttekintés)	19
3.1. Az elemzés forrása: a beszámoló	19
3.2. A beszámolók fajtái:	19
3.3. A beszámolók célja	21
3.5. Az elemzés fogalma, célja, fajtái	23
4. A vizsgált társaság bemutatása, elemzése.....	26
4.1. A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ bemutatása	26
4.1.1. A vállalkozás megalakulása, tevékenysége	26
4.1.2. A vállalkozás tevékenységi körének bővülése	28
4.1.3. A vállalkozás számviteli politikájának ismertetése	31
4.2. A szövetkezet vagyoni helyzetének vizsgálata	37
4.2.1. Az eszközök és források állományának elemzése.....	38
4.2.2. A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ adózott eredményének alakulása 2010 és 2013 között.....	46
4.2.3. A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ vagyoni helyzetének vizsgálata mutatószámok alkalmazásával.....	48
4.3. A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ pénzügyi helyzetének elemzése.....	54
4.3.1. A rövid távú pénzügyi helyzet elemzése mutatószámok segítségével	54
4.3.2. A hosszú távú pénzügyi helyzet elemzésére szolgáló mutatók a Pápa és Vidéke ÁFÉSZ esetében.....	57
4.3.3. A vevő- és szállítóállomány alakulása az elemzés részét képező négy évben	58
4.4. A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ jövedelmezőségi helyzetének elemzése	60
4.4.1. A szövetkezet árbevétel (bevétel) arányos jövedelmezőségének alakulása 2010 és 2013 között.....	61
4.4.2. A szövetkezet tőkearányos jövedelmezőségének vizsgálata	62

4.4.3. A szövetkezet eszközarányos jövedelmezőségének vizsgálata.....	62
4.4.4. Az árbevétel alakulása.....	63
5. Eredmények, következtetések.....	65
6. Irodalomjegyzék.....	69
7. Ábrajegyzék.....	71
8. Diagramjegyzék.....	71
9. Táblázatjegyzék.....	71
10. Mellékletek listája.....	71
11. Mellékletek.....	72

1.Előszó

Pápa remek város, nem éppen a nagyvárosok közé sorolandó, de ettől függetlenül mindent megtalálhatunk ebben a kicsi, néha zsúfolt, egyszerű kisvárosban. Nem tudom, de ha végigsétálok Pápa zezugos, kanyargós kis utcáin valamiért mindig romantikus, középkori hangulatba kerülök. Talán az épületei, szűk utcái, talán a sok helyen előforduló macskakövek, kis bisztrók miatt. Nagyon szeretem ezt a várost. Itt születtem, ide jártam bábszínházba, itt tanultam társas táncot, itt töltöttem a szakmai gyakorlatomat és jelenleg itt is dolgozom.

Sokat vásárolok Pápán, akár élelmiszerről, akár elektronikai cikkről, akár ruhaneműről van szó. Szinte mindent megtalálok egy helyen, igaz, nem mindig olyan széles választékban, mint például egy megyevárosban, de én mindig elégedett vagyok azzal, amit sikerül kiválasztanom. Szerintem, ha az árakat nézzük, sokkal gazdaságosabban tudok vásárolni, mint például Veszprémben vagy Győrben.

Mindig is érdekelt, hogy milyen Pápa gazdasági helyzete, hogy miért nem lendült fel sem kereskedelmileg, sem iparilag. Ezért úgy döntöttem, hogy a szakdolgozatomat is Pápával kapcsolatosan írom. Így sikerült kiválasztanom egy olyan kereskedelmi tevékenységet folytató vállalkozást, melyet a beszámolóí alapján mutatószámokkal elemezni tudtam.

A választásom egy szövetkezetre esett, mely fő tevékenységi körét tekintve élelmiszerjellegű vegyes kereskedelem.

Az egyik tantárgyunk, a komplex elemzés keretében megtanultuk beszámoló alapján elemezni az egyes vállalkozások vagyoni, pénzügyi, jövedelmezőségi helyzetét mutatószámokkal. Ezen mutatószámok felhasználásával próbálom meg bemutatni Önöknek Pápa, illetve azon belül leszűkítve az ÁFÉSZ gazdasági helyzetét. Az elemzést a vállalat 2010-2013. évi beszámolóí alapján végeztem el.

Szakdolgozatom megírásával az a célom, hogy Önök is megismerhessék a hozzám közel álló kisvárost, Pápát, mind földrajzilag, mind gazdaságilag.

2. Bevezetés

2.1. Pápa város történelmi és területi bemutatása

Pápa város a Közép-Dunántúlon, Veszprém megye északi részén fekszik. A Bakony hegység és a Kisalföld találkozásánál található. Szívemhez közel áll ez a kis város, hiszen magam is itt születtem. Jelenleg is innen nem messze, körülbelül 15km-re lakom. Ismerem szinte minden kis zugát, mivel hozzám nagyon közel áll, próbálom Önöknek is minél részletesebben bemutatni, a nevezetességeket képekkel is érdekesebbé tenni.

Nevének eredetéről több monda is ismert:

- a helytörténészek többsége szerint a város neve személynévi eredetű lehet és a Popo bajor lovag nevéből származtatható. Ő az államalapítás korában ezen a területen létrejött udvarház előljárója volt.
- később több történész felfedezése szerint 1735-ben I. István király ezen a helyen találkozott a Rómából hazatérő Asztrik püspökkel, aki elhozta neki II. Szilvesztertől kapott koronáját. A király így szólt: „Íme a pápa koronát küldött nekem.” A pápa iránti tisztelete és hálája jeléül Pápának nevezte el a várost.
- egy másik monda szerint Géza fejedelem volt a névadó. Kisfia ezen a területen mondta ki először, hogy papa és apai szíve szeretetéből kapta a város a Pápa nevet.
- egyes tósgyökeres városlakók szerint a helység neve a púp szóból ered, mivel a város egy dombra épült.

Pápa az újkőkortól kezdve lakott, kelta régészeti leleteket is feltártak a térségben.

A római korban a Szombathely és Győr közötti útvonal erre haladt, a város valamilyen oknál fogva mégsem fejlődött ki. Az első írásos említés 1061-ből való, amikor is egy malom adományozásáról írtak. A források szerint Pápa akkoriban jelentős mezőváros volt. Más forrásokból az derül ki, hogy a város 22 malommal rendelkezett, melyeket a Tapolca-patak hajtott. (Wikipedia - A szabad enciklopédia), ennek a pataknak a vize télen és nyáron is 15,5 C°-os volt. Ezáltal lehetőség volt a vízimalmok téli működtetésére is. (András, 1994) Mára az iparosodás és a bauxittermelés miatt a patak kiszáradt. Így már a malmokat nem tudja ellátni, ezért azok már csak látványosságként szolgálnak. (Wikipedia - A szabad enciklopédia)

1. ábra: A pápai Esterházy-kastély

(Forrás: http://www.latvany-terkep.hu/magyar/oldalak/esterhazy_kastely_papa/)

2.2 A vállalkozások és az ipar kialakulása, fejlődése napjainkig

A Rákóczi-szabadságharc hatása – csakúgy, mint Magyarország többi részét- Pápát is megviselte. A szabadságharc leverése után és a törökveszély megszűnésével más városokhoz képest gyorsan indul meg a fejlődés, mely leginkább a céheken látszódott meg. Megjelentek a kádárok és a fazekasok, ezután a cipészek, kalaposok, kőművesek és kőfaragók céhei.

1715-ben a városban 109 iparos volt és számuk gyorsan nőtt (Gerő László, 1959, old.: 215)

Történelmének fontos eleme a jelenleg Kanadában élő Kluge család kékfestő műhelye. 1781-ben hozták létre, eleinte kézzel, majd gőzgépekkel történt a kékfestés. Olyan minőségi munkát végeztek, hogy termékeik a századfordulón a legjobbak közé tartoztak Magyarországon. (Wikipedia - A szabad enciklopédia)

A polgári forradalom vége után ugrásszerűen megnőtt a külföldi tőke beáramlása, felgyorsult a belső tőkeképződés és fellendült a feldolgozóipar termelése. Ezzel a gyors fejlődéssel csak azok a városok tudtak lépést tartani, amelyek a városépítés miatt

termény és áruforgalmi központokká váltak, a természeti kincsek közelségében helyezkedtek el. Kedvező adottságaik miatt a feldolgozóipar centrumává válhattak. Ilyenek például: Győr, Szombathely, Nagykanizsa. Azokban a városokban, ahol ezen feltételek valamelyike nem érvényesült, ott lelassult a fejlődési ütem, esetlegesen vissza is esett. Közéjük tartozik a kézmű- és manufaktúra iparáról és kereskedelméről korábban híres Pápa.

Az Osztrák-Magyar Monarchia közös vámterületei miatt Pápa nem bírta felvenni a versenyt a fejlettebb osztrák és cseh könnyűiparral. A korábban jól működő liszt és ruhakereskedelem hanyatlásnak indult. Ez a hanyatlás, stagnálás azért is nagyon szembetűnő, mert ekkor kezdtek a korábban említett kedvező feltételekkel rendelkező városok ugrásszerű fejlődést mutatni.

1863-ban nyílt meg az első pénzüintézet a Pápai Takarékpénztár, majd a Pápa Városi és Vidéke Takarékpénztár, később a Pápai Hitelbank. A Pápai Takarékpénztárnak három üzletága alakult ki: a betét, a jelzálog és a váltóleszámitolás.

A közlekedés sem tudott javítani az akkori gazdasági helyzeten. Pápa itt is a kevésbé szerencsések közé tartozott.

A vasutak kiépítése akkoriban úgy zajlott, hogy törvénybe foglalták az egyes útvonalakat, megállóhelyeket, csomópontokat és mivel nem Pápa, hanem a Pápa közeli Cellt nevezték ki vasúti csomópontnak, ez a döntés teljesen tönkre tette a város fejlődését, valamint az ingatlanárak is hanyatlásnak indultak.

1885-ben kezdték meg a Dohánygyár építését állami befektetésből. A gyár a vasúthoz közel épült. Irányítását a Magyar Kir. Dohányjövődék Rt. vezette, mely addigra már Zágrábban, Selmecen, Szegeden és Sátoraljaújhelyen is létrehozta dohánygyárait. 1894-ben a gyár megkezdte működését. (Ferenc, 1994, old.: 369-374)

1899-ben megkezdődtek a tárgyalások a Perutz-Testvérek cég és a magyar kormány között egy pápai textilgyár megalapításáról. A Perutz-Testvérek ekkor már egy jól működő, sikeres múltra tekinthettek vissza a cseh térségben. 1901. február 1-jén megindult a termelés, ekkor már 250 fő volt a munkáslétszám. 1914-re már 450-re

emelkedett, de a világháború kitörése utána termelés visszaesett, majd 1919-re teljesen le is állt. (Ferenc, 1994, old.: 374)

A város fejlesztéseit helyi adók és pótdók útján finanszírozták. Adót vetettek ki az ingatlanokra, a jövedelemre, a piaci árakra, a vasúti forgalom termékeire, a vásárok adásvételi tételeire, a fogyasztási pótlékokra, locsolási díjra, stb. (Ferenc, 1994, old.: 375)

A Földművelésügyi Miniszter 1908-ban rendelettel szabályozta, hogy az árusításra kerülő szarvasmarhákat, sertéseket, lovakat és juhokat csak közvágóhídon vágathják le és dolgozhatják fel. 1913-ban a város két vágóhíddal rendelkezett. 30 kisiparos szállította ide a sertéseket, szarvasmarhákat és hatósági állatorvos felügyelete mellett vágták le és dolgozták fel az állatokat és jéggyár segítségével tárolták a húst. A két vágócsarnoknak ekkor 40-50 mázsa állat tárolására volt kapacitása. 1930-ban nagyobb volumenű fejlesztésre került sor, ekkor a Poels és Társa antwerpeni cég vette bérbe a vágóhidat. A bérlő jelentősen fejlesztette a vágóhidat, nem sokára már 150 sertést és 30-40 marhát vágtak hetente. Az állatokat Nyugat-Magyarországról szerezték be. A munka irányítására Lengyelországból hoztak szakmunkásokat. A nagyon jó minőségű bacont hetente két alkalommal szállították Angliába. A termelésben az 1930-as évek közepétől részt vett a belga és kanadai érdekeltségű Bacon- és Húskonzervgyár is. (Ferenc, 1994, old.: 377-378)

Az első világháború sok mindent megváltoztatott. A gazdasági pezsgést megállította, megszűntek a nyugat-európai országokkal a kereskedelmi és gazdasági kapcsolatok. A termelésre és az iparra nagyon kedvezőtlenül hatott az erős, munkás emberek harcra hívása, a piac beszűkülése, az áruhiány, az infláció és a termékcseré akadozása, majd csődje.

A Perutz-gyár 1918-19-ben szüneteltette működését, majd 1920-ban kezdte csak újra és 1927-re tudta visszaállítani a háború előtti termelési volumenét. A munkáslétszám ekkorra majdnem elérte az 500 főt. Ezután a város új gyárépületeket adott el kedvezményes áron a gyárnak, továbbá villany-, víz-, és adókedvezményeket ígért. Ezért cserébe a gyár további beruházásokat ajánlott, és ezen felül további 200-300 főt foglalkoztatott. A cég 1936 végén a Pápai Pamutfonó Rt.-nek adta át gépeit,

berendezéseit. 1939-ben új cég alakult Pápai Textilgyár néven, ahol 1940-ben 1200-an, 1944-ben 1331-en dolgoztak. A gyár termékei között megtalálhatók a pamut- és textilárúk, divatcikkek, megnőtt a minőségi fonál és a mőselyem exportja. A gyár egy korábbi igazgatója megalapította 1921-ben Dunántúli Textilipari Kereskedelmi Vállalatot. Jelentősen növelte a szövőgépek számát, fellendítette a vállalatot. (Ferenc, 1994, old.: 378-380)

Az első világháború után, 1922-ben a budapesti Hungária Műtrágya és Kénsavas Vegyigyár Rt. létrehozta Pápán azt a vegyi üzemet, ahol csontzsírt, csontlisztet és csontenyvet állítottak elő. A gyárban 40 ember dolgozott rendkívül rossz körülmények között, ezenkívül a várost is elöntötte az üzem rettenetes bűze. (Ferenc, 1994, old.: 380)

A nagy gazdasági világválság Pápát sem kímélte. A város költségvetése nagy negatívummal zárult. A rendkívül nagy tartozás csökkentése, esetleges kiegyenlítése érdekében a városnak bérbe kellett adnia több gyárat, köztük a közvágóhidat, melyet először egy angliai, majd a Poels és Társa cég vett ki. (Ferenc, 1994, old.: 381)

2. ábra: Pápai Hús 1913 Kft.

Forrás: (http://www.infopapa.hu/hir_olvas/permalink:tuntettek-a-papai-hus-beszallitoi-2013-09-02-113702)

A gazdasági válság után a gazdaság valamennyi ága fellendült, nőtt a foglalkoztatottság és a lakosság is. 1936-ban megkezdték a repülőtér építését is, de csupán háborús célokat szolgált, az áruforgalomba és a polgári közlekedésbe nem kapcsolódott be. (Ferenc, 1994, old.: 372; 381)

Több iskolát bővítettek, majd létrehozták a városi egészségházat és a Mozgófényképszínházat. Ezután bővült a munkalehetőségek száma a gyárak termelési kapacitásának növekedése és a reptéri építkezések miatt. (Ferenc, 1994, old.: 381)

1945 márciusában Pápa megszabadult a német megszállás és a nyilas uralom alól. A város telis tele volt menekülők tízezreivel és az iskolákban és a kastélyban ápolt sebesült katonákkal. 1945. év végére a szovjet katonai hatóságok a működésképtelen gyárak többségét lefoglalták, katonai vezetés alá vontak közülük többet is, például a Perutz Textilüzemet és a Bacon Hús-és Konzervgyárat. (Sándor, 1994, old.: 434; 438)

A rohamos pénzromlást 1946-ra sikerült visszaszorítani, a város vezetőségének viszont újabb államsegélyért kellett folyamodni. (Sándor, 1994, old.: 444-445)

Az újjáépített munkahelyek száma kisebb mértékben nőtt, mint ahogy a lakosság aktív dolgozóinak száma. A munkanélküliség háttérében azonban alapvetően az anyag- és nyersanyaghiány valamint az árakhoz képest rendkívül alacsony munkabér-színvonal állt. Ennek következményeként az üzemekben a fegyelem meglazult, az alacsony bérek miatt két üzemben leálltak a munkák. Emiatt 1946 márciusába 3500 fő demonstrációjától volt hangos a város. A rendőrkapitányt leváltották, tömeges munkáselbocsátások következtek anyaghiányra hivatkozva, mint pl. a Dohánygyárból. Leginkább csak a fonó-szövő üzemek tudták magukat fenntartani és a dolgozóknak munkát adni. Erre azért is volt lehetőség, mert a Szovjetunióból akadálytalanul tudtak nyersanyagot szerezni, bár termékeik nem a hazai piacokra, hanem a hadsereg részére készültek. (Sándor, 1994, old.: 445-446)

A közmunka-kötelezettség kiterjesztése jövedelmet kevésbé, de elfoglaltságot bőven jelentett. Tatarozni kellett a katonák által kiürített házakat, ki kellett építeni a vásárteret, új lakásokat kellett építeni, a szovjet katonák távozása után, a megüresedett középületeket helyre kellett állítani. Ezek a feladatok mind enyhítettek a

munkahelyhiányon. A munkanélküliek száma viszont így is jelentős maradt, főleg az építőmunkásoké. (Sándor, 1994, old.: 446)

1948. második felében államosították a Pápai Takarékpénztárt, város további 3 pénzüzetét és a 100 főnél többet foglalkoztató nagyüzemeket.

Pápán 1948-ban 5 ilyen üzem volt, kb. 3000 dolgozóval köztük a Perutz Testvérek Szövőgyára, mely 1768 főt foglalkoztatott, mely az államosítás előtt bérlet által kiegészült a Pápai Textilgyárral. Ezután a Pápai Állami Dohánygyár következett, mely 615 főt foglalkoztatott, a Poels és Társa üzem, majd a Fonó- és Szövőgyár. 1 hónap múlva a külföldi tulajdonú Poels és Társa nevű vállalkozást mentesíteni kellett az államosítás alól, ez a mentesítés is csak másfél évig tartott, mert utána megszűnt a vállalkozás és felvette az Államosított Poels és Társa Bacon és Húskonzervgyár nevet. (Sándor, 1994, old.: 452-453)

Az államosítások után ugyanolyan alacsony volt a bérszínvonal, mint előtte. (Sándor, 1994, old.: 453)

Elkezdtek az egyes ipari területek szövetkezetté csoportosulni, így 1949-re megjelent többek közt a famunkások szövetkezete, az asztalos kisipari termelőség szövetkezet és a női szabók szövetkezete is. Mindezzel együtt Pápán 1951-ben 7 kisipari szövetkezetet és 170 szövetkezeti tagot jegyeztek. (Sándor, 1994, old.: 461-462)

1952-ben a Budapesti Villamos Berendezés és Készülék Művek egyik részlegét Pápra telepítették. Ez a részleg az Elekthermax nevet kapta és háztartási sütő, főző, fűtő készülékeket gyártott. Ezt a vállalatot a felszámolt Állami Dohánygyár épületeibe telepítették, a dohánygyárban dolgozókat pedig a város vállalatain belül elosztották, nem kerültek az utcára. (Sándor, 1994, old.: 465-466)

3. ábra: Az egyik belvárosi Elekthermax üzlet

Forrás (<http://papakedvezmenykartya.hu/partner/elekthermax-muszaki-szakuzlet>)

Az államosított üzemekbe erőszakolt munkaversenyek normaszigorításokhoz, ezen kívül rosszul fizetett munkássághoz vezetett. Az emberek egyre inkább távolodtak el a szövetkezetben tevékenykedéstől. (Sándor, 1994, old.: 466)

1953-tól új háztartási villamos cikkek gyártására tér át az Elekthermax vállalat, 1500, majd 2000 női ruhának való anyagot és 7600 férfiing anyagot vállalt vagy állított össze a Pápai Textilgyár. Ezeket más városokba eladásra termeltek.

1953-ban összevonták a Pápai és a Dunántúli Textilgyárakat egy mamutüzemmé, így a Pápai Textilgyár lett az ország legnagyobb tarkán szövő textilipari bázisa. 1954-re már 3200 dolgozót foglalkoztattak. (Sándor, 1994, old.: 468-472)

Az iparban átmeneti fellendülés mutatkozott, de a hatvanas években ezek a tartalékok kezdtek kimerülni.

További fejlesztéseket értek el a Húsipari Vállalatnál kazán- és hűtőberendezés kialakításával és az Elekthermaxnál a korszerűsítéssel összekapcsolt

gyártmánybővítésben. Az ipari szektor 1957 után jobban önállósult, maguk akarták értékesíteni termékeiket a cipészek, az Építőüzemi KTSZ saját mészüzemet vásárolt és Ács és Tetőfedő KTSZ is alakult. A Húsipar Pápán és Veszprémben húsboltot üzemeltetett, majd 1963-ban a keszthelyi és veszprémi vágóhidakat beolvasztották a Pápai Húsipari Vállalatba. A pápai székhelyű Téglá- és Cserépipari Vállalat hatalmas területre terjeszkedett, a Veszprém megyei Építőanyagipari Vállalatot bekebelezte a Pápán 1963-ban létrehozott Talajerőgazdálkodási Vállalat. Ezzel egyidejűleg az építőipari vállalatokat megyei irányítás alá vonták. (Sándor, 1994, old.: 492-495)

Az exportban inkább a húsipari termékek állták meg helyüket a nyugati piacokon, mintsem a villamos ipari eszközöket gyártó Elekthermax üzem. A Gépipari Vállalat is problémákkal küzdött. Az Elekthermax Vállalat műszaki fejlesztéssel, korszerű gyártástechnikák bevezetésével sem tudta megfelelően ellensúlyozni a gyártmányösszetételből adódó problémáit. A Gépjavító Vállalat pedig anyag- és alkatrész-ellátási hiányosságok miatt csak korszerűtlen terméket tudott gyártani.

Ezeket a problémákat az igazgató és az egész vezető gárda 1966. évi leváltásával nem lehetett orvosolni. A város legnagyobb üzeme, a Pápai Textilgyár is csak túlfeszített munka árán tudta exportképességét megőrizni. Néhány kimagasló termékét leszámítva csupán tömegcikkeket gyárt, mellyel csak megközelíti a világszínvonalat.

Végig kellett gondolni tehát, hogy miként fejlődhet és maradhat talpon a város ipara.

Meg kellett reformálni a gazdaság mechanizmusát. Ehhez néhány változtatást kíséreltek meg. A Pápai Textilgyárnál új, önálló devizagazdálkodást vezettek be, a Húsipari Vállalatnál közvetlen kapcsolatot létesítettek a külföldi kereskedelmi partnerekkel és az Elekthermaxnál kiállításokat rendeztek. A textilgyárban és az Elekthermaxnál továbbá az üzemek közgazdasági és kereskedelmi vezetését is megerősítették vagy éppen létrehozták, a Húsipari Vállalatnál önelszámoló üzemegységeket alakítottak ki a változtatások tükrében.

A további fejlődést mutatja, hogy az Elekthermax Vállalat szárazelem-gyártó részleggel való bővítése, a Budapesti Női Fehérneműgyár pápai üzemének kialakítása, a Győri Vagon- és Gépgyárnak gépkocsihoz való fékpofagyártás átvállalása a Vasipari Szolgáltató Vállalat által.

Tervbe jött még posztóüzem telepítése és az Állatforgalmi Vállalat és a Húsipari Vállalat összevonása. (Sándor, 1994, old.: 495-498)

2.3. A kereskedelem kialakulása

Pápa a XV. században nagy terület piaci központja volt. (György, 1996, old.: 58) A városban hetente tartottak piacot, ahol a lakosság állandó vásárlója volt a kézművesek, kereskedők termékeiknek. A kézművesipar a XX. századig jelentősen összefonódott a kereskedelemmel. Az állandó hetipiaca a mai napig jelentős. (Emőke, 1996, old.: 132) Minden héten kedden és pénteken piac nap van, ahol mindenki megtalálja a neki való portékát a cipőktől a fémáruig.

Korai tanulmányok szerint részt vett a távolsági kereskedelemben is, több helyi iparos személyében, mely egyrészt a Béccsel folytatott kereskedelemben mutatkozott meg. Ez részben egyenesen Bécs és pápa között, részben kerülővel a soproni és győri vásárokon és piacokon keresztül történt. Többnyire fűszert és textilárúkat hoztak be nagy mennyiségben, mely nem csak a pápai lakosság ellátására volt elegendő. (Lajos, 1996, old.: 76) Másrészt a pápai mézeskalácsosok, gyertyamártók, kékfestők eljártak a nagyobb közép dunántúli vásárokra is, mint például Gyulakeszibe, Veszprémbe vagy akár Balatonfüredre is. Pápa külvárosi területein szőlészettel, gyümölcsstermesztéssel foglalkoztak, ezekből származó terményeik ugyancsak a piacra kerültek.

Távolabbi településekről is felkeresték a pápai piacot, általában zöldséget és gyümölcsöt hoztak.

A végvári katonák kiegészítő jövedelem céljából mezőgazdasági termeléssel, kézművesiparral vagy kereskedelemmel is foglalkoztak. Jelentősen nőttek a pápai kereskedők bevételei az Erdélyből hozott sóból. (Emőke, 1996, old.: 132-133)

Az 1575-ös években a korábbi feljegyzésekből arra következtethetünk, hogy Pápa jelen volt az akkori fegyverkereskedelemben és jelentős szerepet játszott a nagyon híres marhakereskedelemben is. Kevésbé nagy bizonyossággal állítható, hogy Győr mellett Pápa volt az fontos átrakóhely, ahol a keletről nyugat felé irányuló állatkereskedelem történt. (Lajos, 1996, old.: 78)

4. ábra: Piac

(Forrás: <http://www.historia.hu/archivum/2007/tart0704.htm>)

A város környezetében található települések közt több olyan van, mely az adott településre jellemző mesterségről kapta a nevét, mint például a Takácsi vagy a Kovácsi. (Emőke, 1996, old.: 132)

A városkereskedelme a török uralom és a Rákóczi féle szabadságharc idején is jelen volt, sőt 1860-80 között körülbelül 600 iparost és kereskedőt számoltak. Pápának évi hét vásár megtartására volt joga. A vásártermékek pedig egyre inkább kibővültek, a gyümölcsök és zöldségek, valamint az állatok és különböző termények mellett megjelent a lencse és a felszentelt viaszgyertya is. (Emőke, 1996, old.: 133)

Idővel az egyes termékek különálló vásárhelyekre tagolódtak. Külön helyszínen volt az állatvásár, a gabonavásár, a gyümölcs piac és a kalendárium vásár is. (Anna, 1994, old.: 543-548)

2.4. Pápa város helyzete a vállalkozások viszonylatában

Pápa a Közép-Dunántúlon, Veszprém megyében helyezkedik el. A Pápai kistérség központi települése. Területe 91,62 km², lakosainak száma 31.528 fő. (Bak Tibor, 2008., old.: 6) A megye második legnagyobb városa címért Ajkával folytat versenyt. (Magyarország legnagyobb települései lakónépesség szerint) A település a pápai kistérség feladatait látja el.

„A kistérség településeinek számát tekintve a legnagyobb az országban, a pápai kistérség 49 települést, 62 ezer lakost számlál.” (Bak Tibor, 2008., old.: 6)

A település által nyújtott szolgáltatások: egészségügyi, középfokú oktatási, közhatalmi és egyéb szolgáltatások. (Bak Tibor, 2008., old.: 6-7)

Pápa városközponti szerepe napjainkra jelentősen lecsökkent. A XX. század elején még megyevárosként jegyzik, ám ezt a szerepet Veszprém veszi át, így Pápa mára csak középvárosnak tekinthető. (Bak Tibor, 2008., old.: 7)

A városok dinamikái kutatásait Beluszky és Győri (1990) végezte el. Az 5 mutató alapján végzett kutatás során a népességszám változást, a munkahelyek számának változását, a munkanélküliségi rátát, a gazdasági szervezetek számának változását és a városhierarchiában betöltött szerepet vizsgálták. Ezek alapján 5 csoportba sorolták a városokat: dinamikusán fejlődő városok; mérsékelt dinamikájú városok; stagnáló városok; pozíciójukban visszaeső, stagnáló, hanyatló városok és csökkenő méretű hanyatló városok. A kutatás eredménye alapján Pápa a stagnáló városok közé tartozik. (Bak Tibor, 2008., old.: 7-8)

Pápa ipari-szolgáltató városnak tekinthető, itt találhatóak a térség legnagyobb munkaadói. A munkanélküliség ennek ellenére is lényegesen magasabb, mint a hasonló dunántúli városokban. (Bak Tibor, 2008., old.: 8)

Pápa Budapesttől 163 km-re, Győrtől 45 km-re, Veszprémtől 48 km-re található. A település inkább Győr felé, mint a megyeszékhely Veszprém felé központosul. Ennek történelmi, közlekedésszervezési és társadalmi okai is vannak. (Bak Tibor, 2008., old.: 9)

Közlekedési okai:

Közúton

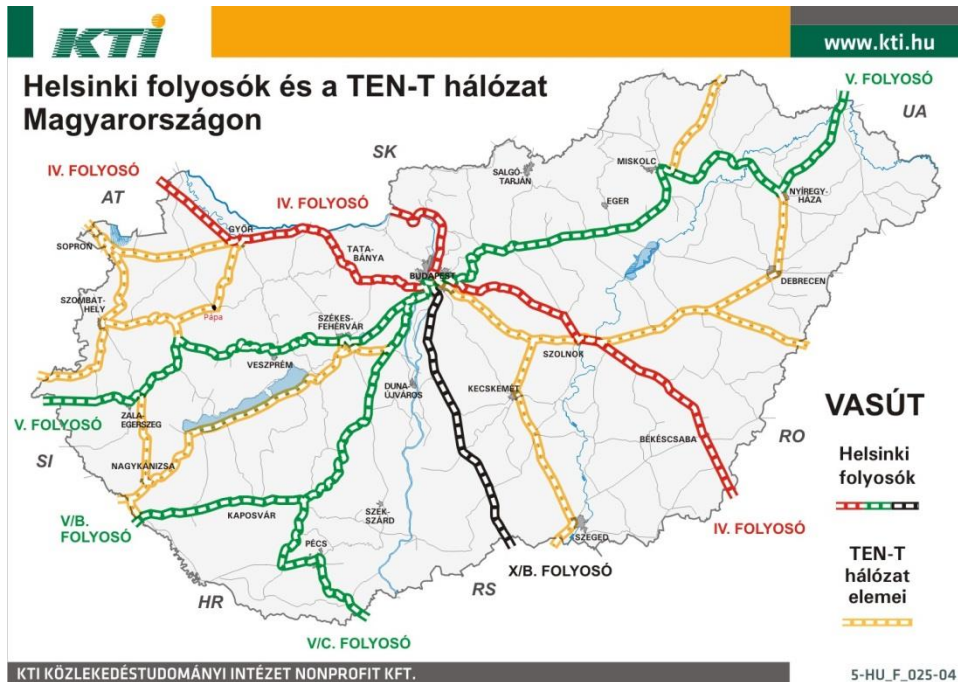
A várost elkerülik a főbb közlekedési folyosók. Se az M1 se az M7 autópálya nem érinti. Sőt mi több a Magyarországot Szlovéniával összekötő 8-as főútvonal is szintén messze elkerüli a várost. Pápa az M1 autópályát és a 8-as számú főútvonalat összekötő 83-as kétszámjegyű főútvonal mellett fekszik. Közelebb a 8-as főútvonalhoz, mint az M1 autópályához. Ez az elhelyezkedés már javában megpecsételi a város gazdasági és leendő fejlődési esélyeit. (Bak Tibor, 2008., old.: 9-10)

A fővárost két irányból is meg lehet közelíteni Pápáról. Az egyik lehetőség Veszprémen keresztül Székesfehérváron át Budapestig a 83as, a 8-as majd az M7 autópálya használatával. Ezen az útvonalon nagyon sok lakott terület helyezkedik el és így az utazási idő is sok. (170km, 2 óra). A másik útvonal a 83-as főúton Győr felé, majd fel az M1 autópályára. Ez sokkal gyorsabb és egyszerűbb útvonal, kevesebb lakott területtel. Ezt tekintik elsősorban Pápa - Budapest alternatív útvonalnak. Így az M1 autópálya közelsége miatt mondhatjuk, hogy Pápa Győr – Moson - Sopron megye irányába csoportosul. (Bak Tibor, 2008., old.: 11)

Pápa közúton a megyeszékhelytől 35-40, Győrtől 50-55 percnyi autóútra fekszik. Győr északi irányban 5 település érintésével közelíthető meg, közülük a legnagyobb Tét. Pápáról Veszprémbe a Bakony szerpentinjein keresztül el kell jutnunk a 8-as számú főútig, majd a Márkó elkerülön keresztül a veszprémi körgyűrűig. (Bak Tibor, 2008., old.: 10)

Vasúton

Nem kedvezőbbek a kilátások a vasúti közlekedésben sem. Pápán fut keresztül a 10-es számú, Celldömölköt Győrrel összekötő vasútvonal. Sajnos nem ez az első számú vasútvonal a Közép-Dunántúlon, hanem a Pápától 40km-re délre húzódó Veszprém – Celldömölk – Szombathely villamosított vonal. Tehát a főbb vasútvonalak is elkerülik a várost. A Celldömölk – Győr vasútvonal elsősorban személyszállítást bonyolít, nemzetközi forgalmat szinte egyáltalán nem. Ennek eredményeképpen a vonal villamosítására máig nem került sor. (Bak Tibor, 2008., old.: 10)

5. ábra: Helsinki vasúti folyosók

(Forrás: Saját szerkesztés a <http://www.kti.hu/uploads/images/Trendek6/Otodik/5-100.jpg> alapján)

Vasúton Pápa 47 km-re található Győrtől. Személyvonattal 12 megállót érintve, több mint egy óra alatt érünk Győrbe. Gyorsvonattal a megállók száma kevesebb, így a menetidő 40-45 perc. A Pápát is érintő gyorsvonatok általában Szombathelyről, esetleg Celldömölkéről indulnak és a Budapest Keleti pályaudvarra tartanak. Veszprém megközelíthetősége Pápáról szinte lehetetlen, mivel a két város közt nincs vasútvonal. Így átszállással vagy Győrszabadhegyről vagy Celldömölkéről Veszprémbe juthatunk. Így a menetidő minimum két óra. (Bak Tibor, 2008., old.: 11)

A kistérségi gazdasági teljesítmény zöme Pápán keletkezik. A főleg 1000 fő alatti kistelepülések keveset tesznek hozzá a térség teljesítményéhez. Ezek a kistelepülések inkább munkaerőt jelentenek a város számára, Pápa pedig munkát biztosít a kistérségben élők számára. (Bak Tibor, 2008., old.: 12)

„Így Pápa gazdasági ereje, tőkevonzó képessége alapvető a kistérség népességmegtartó ereje szempontjából.” (Bak Tibor, 2008., old.: 12)

Pápán 2012-ben 4501 regisztrált vállalkozást tartottak nyilván. (Hivatal, 2011, 2012) Ebből a működő vállalkozások száma 2348. (Hivatal, 2011, 2012) A működő vállalkozások a regisztrált vállalkozásoknak kicsivel több, mint fele.

Pápa legnagyobb munkaadója a Pápai Hús 1913 Kft, mely 2009-ben jött létre közel 100 éves múltra visszatekintő jogelőd vállalat megvásárlásával. Jelenleg 1200 fő dolgozói létszámmal működik. (Pápai Hús 1913 Kft., 2009.)

2002-ben felszámolás alá kerültek a nagyobb pápai textilipari cégek, ezzel együtt megszűnt a város textiliparának vezető szerepe is. A Dunitália és Texital Kft.-k a textilipari tevékenységüket részben folytatva tevékenykednek a városban.

Két jelentős foglalkoztató található még a városban, ezek a Seton Hungary Kft., ahol 460 főt foglalkoztatnak (hircity- Nekem bejön, 2008) és a Hirtenberger Bt. 400 dolgozóval. (veddamagyart.info- Friss hírek magyar termékekről, 2012) Az előbbi egy amerikai tulajdonú cég, amely bőr- és autóiipari beszállítója Magyarországnak. (topjob.hu, 2014) Az utóbbi pedig autóiipari vállalat, melynek központja Ausztria. (Hirtenberger Group, 2013) További foglalkoztatók még: az Elekthermax, a Lux-Text Kft. és a Haas & Sohn Kft. A kereskedelmi szektor nagy foglalkoztatói pedig a Tesco, Interspar, Lidl és Aldi.

2008-as adatok alapján a város legnagyobb foglalkoztatója az 1700 főt alkalmazó városi önkormányzat. (Bak Tibor, 2008., old.: 14)

A Pápai Ipari Park Kft.-t 1997-ben kapta meg az ipari park címet. A magyarországi ipari parkok vezetőihez sorolhatjuk, jelentős fejlesztései miatt. Új munkalehetőségeket teremt a képzett munkaerő számára. Az ipari park összterülete 116 ha, melyből a betelepített terület 40 ha. A még felhasználható szabad terület 57 ha. A betelepült vállalkozások száma 72 db, összlétszáma 2191 fő, beruházásaik értéke 4696 millió forint, együttes árbevételük 29612 millió forint, exportarányuk 60%.

A betelepült vállalkozások tevékenységei sokrétűek. Megtalálhatók itt többek között fémipari, textilipari és építőipari vállalkozások. (Pápai Ipari Park Kft. , 2011) Itt található a már korábban említett Seton Hungary Kft. és a Hirtenberger Bt is.

3. A számvitel és az elemzés kapcsolata (Szakirodalmi áttekintés)

3.1. Az elemzés forrása: a beszámoló

„A piacgazdaság működéséhez nélkülözhetetlen, hogy a piac szereplői számára hozzáférhetően, döntéseik megalapozása érdekében mind a vállalkozók, mind a nem nyereségorientált szervezetek, valamint az egyéb gazdálkodást folytató szervezetek vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről és azok alakulásáról objektív információk álljanak rendelkezésre.” (2000. évi C. törvény A számvitelről)

Ezeket az információkat a beszámolóból ismerhetjük meg.

A számviteli „törvény meghatározza a hatálya alá tartozók beszámolási és könyvvezetési kötelezettségét, a beszámoló összeállítását, a könyvek vezetése során érvényesítendő elveket, az azokra épített szabályokat, valamint a nyilvánosságra hozatalra, a közzétételre és a könyvvizsgálatra vonatkozó követelményeket.” (2000. évi C. törvény A számvitelről)

Beszámolási kötelezettség a számviteli törvény szerint:

„A gazdálkodó működéséről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről az üzleti év könyveinek zárását követően, e törvényben meghatározott könyvvezetéssel alátámasztott beszámolót köteles - magyar nyelven - készíteni.” (2000. évi C. törvény A számvitelről)

Beszámolót kötelesek készíteni:

- az államháztartás szervei
- a Magyar Nemzeti Bank
- különböző egyéb szervezetek
- azok az egészségügyi, szociális és oktatási intézmények, melyeket természetes személyek illetve gazdálkodók alapítottak (2000. évi C. törvény A számvitelről)

3.2. A beszámolók fajtái:

A jogszabály alapján a beszámoló formája függ az éves nettó árbevétel nagyságától, a mérleg főösszegétől, a foglalkoztatottak létszámától és ezek határértékétől.

Ez alapján a beszámoló lehet:

- éves beszámoló
- egyszerűsített éves beszámoló
- összevont (konszolidált) éves beszámoló
- egyszerűsített beszámoló (2000. évi C. törvény A számvitelről)

A kettős könyvviteli kötelezettséggel rendelkező vállalkozások éves beszámolót, az egyszeres könyvviteli kötelezettséggel rendelkező vállalkozások egyszerűsített beszámolót kell, hogy készítsenek. (2000. évi C. törvény A számvitelről)

Éves beszámoló

A számviteli törvény kimondja, hogy éves beszámolót köteles készíteni minden kettős könyvvitelt vezető vállalkozás kivéve, ha jogosult egyszerűsített éves beszámoló készítésére. (2000. évi C. törvény A számvitelről)

Egyszerűsített éves beszámoló

A jogszabály szerint a vállalkozás egyszerűsített éves beszámoló készítésére akkor jogosult, *„ha két egymást követő üzleti évben a mérleg fordulónapján a következő, a nagyságot jelző három mutatóérték közül bármelyik kettő nem haladja meg az alábbi határértékeket:*

- *a mérlegfőösszeg az 500 millió forintot,*
- *az éves nettó árbevétel a az 1000 millió forintot,*
- *az üzleti évben átlagosan foglalkoztatottak száma az 50 főt.”* (2000. évi C. törvény A számvitelről)

Összevont (konszolidált) éves beszámoló

A törvény értelmében összevont (konszolidált) éves beszámolót köteles készíteni az a vállalkozás, amely egy vagy több vállalkozóhoz fűződő viszonyát tekintve anyavállalatnak minősül.

Egyszerűsített beszámoló

Az az egyéb szervezet készíthet egyszerűsített beszámolót, mely egyszeres könyvvitelt folytat. Ilyen egyéb szervezet például: lakásszövetkezet, társasház, egyesület, köztestület, stb. (2000. évi C. törvény A számvitelről)

Mikrogazdálkodói beszámoló

2013 januárjától élhetnek a mikrogazdálkodói beszámoló lehetőségével, azok a vállalkozások, melyek nem kötelezettek könyvvizsgálatra, ha két egymást követő üzleti évben a mérleg fordulónapján a következő, a nagyságot jelző három mutatóérték közül bármelyik kettő nem haladja meg az alábbi határértékeket:

- a mérlegfőösszeg a 100 millió forintot,
- az éves nettó árbevétel a 200 millió forintot,
- az üzleti évben átlagosan foglalkoztatottak száma a 10 főt. (2000. évi C. törvény A számvitelről)

3.3. A beszámolók célja

A számviteli beszámolók célja, hogy a megbízható és valós összképet nyújtson a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetéről. Rendkívül fontos, hogy a beszámolóba minden olyan piaci résztvevő belelásson, amelynek bármilyen köze van az adott vállalkozáshoz, hiszen csak úgy tudjuk megítélni egy vállalkozás aktuális eredményeit, gazdasági fejlettségét, ha pontos és valós képet kapunk róla. Ezeket a fontos adatokat pedig csak a beszámolóból tudhatjuk meg.

A beszámoló információt nyújt:

- a tulajdonosoknak,
- a potenciális befektetőknek,
- a hitelezőknek,
- a meglévő és leendő üzleti partnereknek,
- a környezet számára,
- a vállalkozás vezetőinek,
- a vállalkozás dolgozóinak.

A beszámoló részei: a mérleg, az eredménykimutatás és a kiegészítő melléklet.

3.4. A mérleg, az eredménykimutatás, és a kiegészítő melléklet

A mérleg

Olyan kétoldalú kimutatás, amely egy adott időpontra (a fordulónapra, amely Magyarországon leggyakrabban december 31.) vonatkozóan, előírt csoportosításban, értékben mutatja be a vállalkozás eszközeit és forrásait. (Imre, 2010, old.: 9)

Az éves beszámoló mérlege kétféle mérlegséma alapján állítható össze:

„A” változat

- egyik oldalán az eszközök, másik oldalán a források találhatóak
- *„automatikus egyezőség ellenőrzés (eszközök összesen, források összesen)*
- *eszközöknél fordított mobilitási sorrend*
- *a forrásoknál fordított lejáratí sorrend.”* (Imre, 2010, old.: 9)

„B” változat

- részben lépcsőzetes a felépítése, először az eszközöket, majd a forrásokat mutatja
- *„sajátos egyeztetetőség valósul meg,*
- *finanszírozási szemlélet érvényesül.”* (Imre, 2010, old.: 9)

A vállalkozásnak a számviteli politikában kell rögzítenie, hogy melyik változatot alkalmazza. A mérleg a vagyoni és pénzügyi helyzet elemzéséhez szolgáltat adatokat.

Az eredménykimutatás

„A vállalkozás mérleg szerinti eredményének levezetését tartalmazza, az eredmény keletkezésére ható főbb tényezőket, és a mérleg szerinti eredmény kialakulását mutatja be.” (Imre, 2010, old.: 10)

Az eredménykimutatás elkészítése két módszerrel készülhet:

- összköltség eljárással
- forgalmi költség eljárással.

Mindkét típus készülhet:

- „A” lépcsőzetes és
- „B” kétoldalas formában.

Kiegészítő melléklet

Célja a vállalkozásról olyan információk közlése, melyek segítik a beszámolót vizsgálót, abban, hogy megbízható, valós összképet tudjon formálni a vállalkozás egészéről. Ezen információkat rendszerbe foglalva közli. Tartalmát a mérleghez és az eredménykimutatáshoz kapcsolódás szorossága dönti el. A kiegészítő melléklet tartalmát, szerkezetét a számviteli politika kialakításakor kell meghatározni. A melléklet számszaki adatokat és szöveges magyarázatokat egyaránt tartalmaz. (Imre, 2010, old.: 10-14)

3.5. Az elemzés fogalma, célja, fajtái

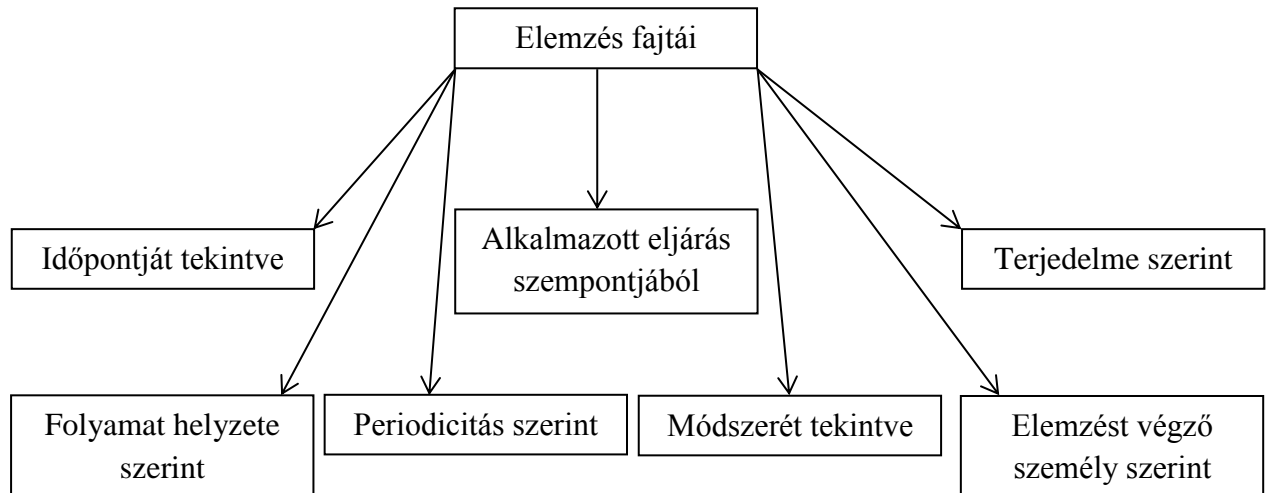
„Az elemzés fogalma: információ előállítás, a vállalkozás vagyonának, eredményének, pénzügyi, jövedelmi helyzetének időbeli és térbeli vizsgálata. (Márta, 2012.)

Célja:

- *információs funkció:* azon tények összefüggések feltárása is, amelyeket a beszámoló közvetlenül nem tartalmaz.
- *ellenőrzési funkció:* a tárgyidőszak alatt hozott vezetői döntések értékelése és a vállalkozás erőteljes fejlődésének elősegítése.
- *tervezési funkció*”: a beszámolóból megismert adatok segítségével a megfelelő jövőbeli döntések előkészítése. (Dr. Adorján Csaba, 2005, old.: 303)

6. ábra: Az elemzés fajtái

(Forrás: Saját szerkesztés Adorján-Bába-Lukács-Mikáczó-Róth: Üzemgazdasági számvitel c. könyv alapján)

További alábontások:

Időpontját tekintve:

- **prospektív:**
Vezetői döntéseket készít elő. (Márta, 2012.) A prospektív (előretekintő) elemzéseknek az a célja, hogy megfontolt intézkedéseket és döntéseket hozzanak.
- **operatív:**
Célja az optimális végrehajtás biztosítása.
- **revíziós:**
Más néven retrospektív, azaz visszatekintő. Időszak végi, utólag elvégzett értékelés, áttekintés, amely a múlt hibáiból okulva a jövő megfelelő tervezését segíti elő.

Alkalmazott eljárás szempontjából:

- **abszolút különbsétek módszere:**
Két abszolút adat különbséteét hasonlítjuk össze, vonjuk ki egymásból. (Dr. Adorján Csaba, 2005, old.: 304)
- **relatív különbsétek módszere:**
Statisztikai mutatókat használunk. (Márta, 2012.) Ezek közül a leggyakoribbak:
 - ❖ megoszlási viszonyszámok,

- ❖ koordinációs viszonyszámok,
 - ❖ dinamikus viszonyszámok,
 - ❖ intenzitási viszonyszámok,
 - ❖ területi összehasonlító viszonyszámok
- gazdaságossági számítások:
Kalkulációk, melyek készíthetők a döntést megelőző időszakban, a végrehajtási fázisban és a folyamat végén. (Dr. Adorján Csaba, 2005, old.: 304-305)
 - tényezőkre bontás:
Standardizáláson alapuló indexek használata. Az intenzitási viszonyszámokhoz kapcsolódhatnak. (Márta, 2012.)
 - ábrák, diagramok
Grafikonok és diagramok segítségével mutathatók be az előbb felsorolt eredmények, összefüggések és kapcsolatok.

Terjedelme szerint:

- globális:
Globális elemzés során a vállalkozás egészét elemezzük.
- részleges:
Részlegese elemzés esetén csak egy-egy meghatározott témával, területtel, szervezeti egység gazdálkodási folyamataival foglalkozunk.

Folyamat helyzete szerint:

- statikus:
Statikus elemzésről akkor beszélünk, ha egy időpontra vonatkozó állapotot jelez az elemzés.
- dinamikus:
Időtartamot, fejlődést és folyamatot is elemzünk ennek segítségével.

Periodicitás szerint:

- egyszeri:
Egyszeri elemzés során egyszeri jellegű a vizsgálat.
- ismétlődő:
Ismétlődő elemzés esetén az elemzés bizonyos időszakonként megismétlődik.

Módszerét tekintve:

- deduktív:
Deduktív az elemzés, ha az elemzést az egészből a részek felé haladva végezzük.

- induktív:

Induktív pedig ennek ellentettje, azaz a részelemekből haladunk az egész felé.

Elemzést végző személy szerint:

- belső:

Üzemen belüli mérlegelemzés, melynek során az összes vállalkozást érintő műszaki, számviteli és termelési információhoz hozzájutunk és ezek segítségével rendkívül részletes elemzést végezhetünk.

- külső:

A közzé tett beszámoló adatait elemezve, a vállalkozáson kívüli elemzők próbálják a jövőre vonatkozó következtetéseket levonni a múltbéli elemzések tapasztalatait felhasználva. (Dr. Adorján Csaba, 2005, old.: 305)

A mérleg átfogó elemzése

A mérleg alapján az eszközök és források adatainak felhasználásával történik. A szakirodalom szerint ennek két módja van:

- a vertikális és
- a horizontális elemzés.

Ha az elemzés vertikálisan történik, akkor számításainkat vagy csak az eszköz, vagy csak a forrásoldal felhasználásával végezzük.

A horizontális elemzés során viszont olyan mutatószámokat határozunk meg, melyek számítása során mind az eszköz-, mind a forrásoldal adatait felhasználjuk. Tehát „*a mérleg két oldalának valamely csoportját vagy tételét*” vetjük össze. (Dr. Bíró Tibor, 2007, old.: 63)

4. A vizsgált társaság bemutatása, elemzése

4.1. A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ bemutatása

4.1.1. A vállalkozás megalakulása, tevékenysége

A szövetkezet központja a város főtere. 1952. május 18-án alapították. Működési formáját tekintve egyéb szövetkezet. Tevékenységi köre élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelem. Ezen belül vendéglátással, saját belső szolgáltatásként pedig karbantartással és áruszállítással is foglalkozik. A kistelepüléseken 8 postahellyel rendelkezik, így postapartnerként is tevékenykedik. Tulajdonosai szövetkezeti tagok,

2010-ben 2959 fő, 2011-ben 2939 fő, 2012-13-ban 2919 fő volt. (Pápa és Vidéke ÁFÉSZ kiegészítő mellékelete, 2010, 2011, 2012, 2013)

„Működési körzete: Adásztevel, Bakonyjákó, Békás, Csikvánd, Dáka, Döbrönte, Egyházaskesző, Farkasgyepű, Ganna, Gecse, Gyarmat, Homokbödöge, Marcaltó-Iháspusztá, Kemeneshőgyész, Kemenesszentpéter, Kup, Külsővat, Magyargencs, Marcaltó, Marcalgergelyi, Malomsok, Mezőlak, Mihályháza, Nagyacsád, Nagytevel, Nagygyimót, Nemesgörzsöny, Nemesszalók, Nóráp, Nyárad, Pápa, (hozzá csatolva Pápa-Borsosgyőr, Pápa-Kéttornyúlak és Pápa-Tapolcafő) Pápadereske, Pápakovácsi, Pápasalamon, Szerecseny, Takácsi, Vaszar, Várkesző, Vinár.” (Pápa és Vidéke ÁFÉSZ kiegészítő mellékelete, 2010, 2011, 2012, 2013)

A szövetkezet tehát Pápa városában - hozzá csatolva 3 településsel – és 39 környező településen folytat élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelmi- és vendéglátó tevékenységet. Korábban folytatott áru fuvarozást is, de mióta a fuvarozási piac telített, azóta csak saját tevékenységén belül vállal szállítást. A vállalkozáson belül üzletei karbantartását, berendezéseik szerelését is végzi. Nemrég megjelent a cég életében a Magyar Posta Zrt. partnereként működő postai tevékenység, mely 8 településen, az üzlethelységet jobban kihasználva a lakosságnak és szövetkezet tagjainak nyújt postai szolgáltatásokat. (Pápa és Vidéke ÁFÉSZ kiegészítő mellékelete, 2010, 2011, 2012, 2013)

Trafik – törvény:

Az Országgyűlés szerint annak érdekében, hogy Magyarországon minél kevesebb fiatalok dohányozzanak, az első lépés az, hogy a dohánytermékek beszerezhetőségét korlátozzák. Ennek érdekében hozták meg a 2012. évi CXXXIV. törvényt, mely kimondja: A dohánytermékek kizárólag dohányboltban szerezhetők be, ezáltal a kereskedelmi tevékenységet végző boltokban, áruházakban megszűnt a dohánytermékek értékesítése. Ez a törvény 2013. július 1.-jétől lépett hatályba. (2012. évi CXXXIV. törvény A fiatalok dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kereskedelméről)

A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ 2013. évi kiegészítő mellékletében ezt írja a Trafik-törvényről:

„A jövőre nézve rendkívüli érvágás a Trafik-törvény, ami mintegy negyedével csökkenteni fogja üzleteink forgalmát – amit nem lehetséges egy év alatt ellensúlyozni.”
(Pápa és Vidéke ÁFÉSZ kiegészítő mellékelete, 2010, 2011, 2012, 2013)

A kiegészítő mellékletből az is megtudható, hogy a szövetkezet rendkívül segítőkész volt azokra a tagokra vonatkozóan, akik egyéni vállalkozóként a boltban elkülönített helyen dohánytermékek értékesítésére vállalkoztak. Segítettek a pályázatok megírásában, a szerződéskötésekben, a szükséges dokumentumok beszerzésében és a számítástechnikai eszközök, pénztárgépek beszerzésében.

A sok új munka meghozta gyümölcsét, ahol trafik is működik a boltban, ott a kapcsolódó forgalom szinte pótolja a kieső dohányáru bevételét. A többi boltban viszont jelentős az árbevétel kiesés a dohányáru kivezetése miatt.

A trafikokkal működő boltokban tapasztalható, hogy az induláshoz szükséges beruházások és az adatszolgáltatási kötelezettségeik igényelte eszközbeszerzéseik még nem voltak fedezhetőek az induló évük eredményéből. (Pápa és Vidéke ÁFÉSZ kiegészítő mellékelete, 2010, 2011, 2012, 2013)

A dolgozók átlagos statisztikai létszáma 106 fő, akik 34 boltban, 1 vendéglátóhelyen, 8 postahelyen, az Építő Részleg és a Szállítás területén dolgoznak, további üzleteteket, telephelyeket más vállalkozók üzemeltetnek, változó alkalmazotti létszámmal. (Pápa és Vidéke ÁFÉSZ kiegészítő mellékelete, 2010, 2011, 2012, 2013)

A szövetkezet alapvető feladataként említi tagjainak és működési körzetének lakosságát kielégíteni. Mindezt jó minőségű és széles választékú árukészletből történő bolti és vendéglátó értékesítéssel kívánja elérni. (Pápa és Vidéke ÁFÉSZ kiegészítő mellékelete, 2010, 2011, 2012, 2013)

4.1.2. A vállalkozás tevékenységi körének bővülése

A szövetkezet tevékenységének folytatásához biztosítani kellett a szükséges fedezet kitermelését, melyet tevékenységbővítéssel céloztak meg. A Magyar Posta Zrt. által meghirdetett postahelyek üzemeltetését közbeszerzési eljárás keretében elnyerték 8 településre vonatkozóan. Posta- Partnerként postai tevékenységgel, mint új szolgáltatással állnak a lakosság rendelkezésére. Ezzel a boltok forgalmát ugyanúgy növelni szeretnék, mint a boltok faluközponti szerepét. Ezek nagy része a bolti és postai

dolgozókon múlik. Bízta abban, hogy a települések lakói a segítő szándékot látják abban, hogy a szövetkezet átvette a posták üzemeltetését és így nem szűnik meg a helyi posta. Nem kell hóban, esőben a mobilpostát várni, hanem egyhelyben elvégezhetik a postai vonatkozású ügyeiket és a bevásárlásaikat egyaránt. Ha a Posta-bevételeket tekintjük, azok sajnos csökkenő tendenciákat mutatnak, ami annak tudható be, hogy a fiatalok ugyanúgy, mint a levelezéseiket, a banki tranzakciókat és a közüzemi számlák befizetését is az interneten, számítógépen, laptopon, esetleg okostelefonjaik segítségével intézik, ahelyett, hogy ezekre a postai csekk-befizetést igényelnék. (Pápa és Vidéke ÁFÉSZ kiegészítő mellékelete, 2010, 2011, 2012, 2013)

Tevékenység változást, de azon belül szűkülést jelentett a 2013. július 1.-jétől hatályba lévő jogszabály a dohánytermékek értékesítésével kapcsolatban, amely a forgalom negyedét elvitte. Rendkívüli többletmunkát igényelt, hogy a munkatársaikat meggyőzzék arról, hogy ahol korábban kereskedelmi tevékenységet végeztek, ott kisebb átalakításokkal idejük egy részét dohánytermékek értékesítésével töltsék. A tevékenységbővülés számukra pályázatírással, vállalkozói tevékenység indítással, engedélyszerzéssel, szükséges hely és eszközök kialakításával járt. Ezek végigjárásával 10 üzletben indult meg a dohánytermék kereskedelem, melyből 1 vállalkozó már felmondta a szerződést, mert nem tudta kigazdálkodni a kiadásait. (Pápa és Vidéke ÁFÉSZ kiegészítő mellékelete, 2010, 2011, 2012, 2013)

A szövetkezet gazdasági környezete az elmúlt években is kedvezőtlen volt.

„Pápa városra és közvetlen környékére – működési területünkre - erősen negatív hatással volt a nagyobb cégek felszámolása és a működőknek is többletcsős létszámleépítése.” (Pápa és Vidéke ÁFÉSZ kiegészítő mellékelete, 2010, 2011, 2012, 2013)

Pápa legnagyobb üzeme a Húsipar, megmenekült a felszámolástól, de dolgozói létszámleépítést szenvedett, majd az Elekthermax utódcége is követte. A város környezetében is sok munkahely szűnt meg a válság miatt, melynek hatására a területen élők fizetőképes kereslete tovább csökkent. A városba telepített több multinacionális üzletlánc miatt pedig egyre jobban megcsappant a kereskedelemből élő vállalkozások értékesítési piaca. Munkahely hiányában az ingázó lakosok napi vásárlókból hétfélig vásárlókká váltak, akik jobban preferálják az autóval jól megközelíthető multinacionális üzleteket egyszeri nagy bevásárlásokat alkalmazva. Áruházai forgalomcsökkenésének

további okai a járművek kitiltása azokból az utcákból, melyeken keresztül az üzletek jól megközelíthetők. Ezek arra készítették a szövetkezetet, hogy a tulajdonukban lévő üres épületekbe bérleti díjak bevételeinek reményében bank számára biztosítson helyet. Ezekből a bevételekből fedezetet biztosíthatott az elmaradott területen lévő községek üzleteinek fenntartáshoz, az itt élő szövetkezeti tagok ellátásához, a cég további fennmaradásához.

A válság további hatása, hogy több bank is kivonult a városból, többek közt az is, aki a bérlőjük volt.

Korábban már említettem, hogy a trafik-törvény miatt lényegesen visszaesett a forgalom. Nézzük meg, számszakilag ez mit jelent: tárgyév július 15.-ig volt lehetőség dohánytermékek forgalmazására a kereskedelmi üzletekben, mégis az I. féléves 11,2%-os árbevétel növekedéssel szemben 96,7%-os csökkenést produkált éves szinten, a dohánytermékekhez kapcsolódó áruforgalom mellett is. (Pápa és Vidéke ÁFÉSZ kiegészítő mellékelete, 2010, 2011, 2012, 2013)

1. táblázat: Pápa és Vidéke ÁFÉSZ üzlethálózatának bemutatása

(Forrás: Saját szerkesztés a Pápa és Vidéke ÁFÉSZ kiegészítő mellékelete alapján 2013. év)

Megnevezés	Saját irányítású		Forgalom Ezer forint	Bérleti üzemeltetésű	
	db	m2		db	m2
Áruház,ABC	2	1473	150298		1205
Élelmiszer jellegű vegyes kisker.	30	4114	855379	17	2591
Áruház+ABC+élelm-vegyesboltok	32	5587	1005677		
iparcikk jell. Kisker	2	242	40955	2	340
kiskereskedelem együtt	36	6072	1095723	20	4254
Melegkonyhás vendéglátó				4	1290
Vendéglátás egyéb (presszó)	1	245	7769	22	3836
Egyéb ip. Üzem				1	133
Szolgáltató helyek	2	113		2	59
Postahelyek/ egyéb bérbe adott terület	8			5	3444

Az üzletek forgalmi adatai a számviteli árbevételnek felelnek meg.

A felvásárlás a területen a kevés zöldáru-termelés miatt megszűnt. Az építő részleg teljesítményértéke saját rezsiz beruházás: 932 ezer forint, elsősorban a dohányértékesítés elkülönített helyeinek kialakítására, további lényeges teljesítményük

az ingatlanok és berendezéseik karbantartásában és javításában végzett munka 5,30 millió forint. (Pápa és Vidéke ÁFÉSZ kiegészítő mellékelete, 2010, 2011, 2012, 2013)

4.1.3. A vállalkozás számviteli politikájának ismertetése

A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ számviteli politikája a 2000. évi C. törvény a Számvitelről 14. § figyelembe vételével készült el.

A számviteli politika célja az, hogy a vállalkozás olyan számviteli rendszert működtessen, amely alapján megbízható és valós információkat tartalmazó éves beszámoló állítható össze és amely számviteli rendszer egyidejűleg a vezetői döntések számára is használható információ bázissal szolgál. A jogszabályi változások, a vállalkozási stratégia, ill. az üzletpolitika változások figyelembevételével a társaságnak folyamatosan karban kell tartania számviteli politikáját.

A számviteli politika keretében el kell készíteni:

- az eszközök és a források leltárkészítési és leltározási szabályzatát,
- az eszközök és a források értékelési szabályzatát,
- a pénzkezelési szabályzatot. (2000. évi C. törvény A számvitelről)

A számviteli politika tartalma:

- a szövetkezet kettős könyvelést vezet,
- éves beszámolót készít,
- az üzleti év a naptári évvel azonos,
- a mérlegkészítés márc. 31. napjával lezárt tárgyévi tételek figyelembe vételével történik,
- az eredménykimutatás összköltséges eljárással „A” változatban készül,
- a mérleg tagolása a számviteli törvény szerinti és „A” változatú. (Pápa és Vidéke ÁFÉSZ kiegészítő mellékelete, 2010, 2011, 2012, 2013)

Bekerülési értékek:

Immateriális javak:

A bekerülési értéket a külső számla, esetleges apport lista, alapító okirat határozza meg. A külső számlán szereplő telepítés díja szintén a bekerülési, aktiválendő értéket növeli

hasonlóképp a szoftver betanítási költsége is, hiszen anélkül nem alkalmazható ez a vagyoni értékű jog. Immateriális javak saját előállításáról a szövetkezetnél nem beszélhetünk.

Hasonlóképp szoftverek előállításáról sem, így a számviteli törvény újabb értelmezése szerint a megvásárlásra kerülő újabb szoftvereket, illetve azok licenc díját immateriális jogként számolják el (az operációs rendszer – pl. Windows – ára pedig az esetek többségében már beépül a hardver árába). A szoftverek csupán jogszabály miatti módosításait szolgáló ún. követési díj eddig sem került értéknövelőként aktiválásra mivel az sem ismert, mit kellett volna selejtezni a szoftverértékből a megváltozott jogszabály régi megoldása miatt. Kivételes esetben, nagy horderejű olyan programmódosítás értéke növelte ez idáig a meglévő szoftver értékét, amely azt új feladat elvégzésére is alkalmassá teszi. Tevékenységet szolgáló idejüket épp a fentiek miatt – korábban 20, ill. 25 évre tervezték a szoftvereknek. Ezek az új számítástechnikai program bevezetése miatt – alig néhány kivétellel – kivezetésre kerültek a könyveikből. Az új rendszer használati idejét 8 évre tervezik. A gázvételezési és a szennyvízcsatorna használati jogosultságot biztosító vagyoni értékű jog – a tárgyi eszközök közt nyilvántartva, mint ahhoz kapcsolódó vagyoni értékű jog - esetén 50 évi időtartam alapján kerül elszámolásra, – hisz ez a jog örökérvényű kell, hogy legyen.

Tárgyi eszközök

A tárgyi eszközök a mérlegben nettó értékükön szerepelnek: az értékcsökkenési leírással csökkentett bruttó értéken, aminek része minden, a tárgyi eszköz beszerzéséhez, üzembe helyezéséhez, használatának biztosításához és esetleges próbaüzemelés során felmerült ráfordítás, ami az adott tárgyi eszközhöz egyedileg hozzárendelhető.

A tárgyi eszköz bruttó értékét meghatározó, az üzembe helyezésig folyamatosan felmerülő ráfordítások:

- tervezés,
- a lapozás, szerelés,
- a tárgyi eszközhöz közvetlenül hozzárendelhető szállítás és rakodás,
- üzembe helyezés költségei,

- közvetlenül a tárgyi eszköz beszerzése érdekében felvett hitel, kölcsön után az üzembe helyezésig felmerült kamat, banki kezelési költség, rendelkezésre tartási jutalék
- bankgarancia díja
- szerződés közjegyzői hitelesítésének díja
- biztosítási díj
- vám- és vámkezelési díjak
- a beszerzéshez kapcsolódó egyéb adók, így: fogyasztási adó, ÁFA, amennyiben nem levonható, illetékek (vagyonszerzési illeték adás-vétel, csere, ajándék során stb.), díjak.
- a beszerzési ár és az abban érvényesített és a biztonságos üzemeltetéshez szükséges tartozékok.

Nem része a tárgyi eszköz bekerülési értékének a visszaigényelhető, felszámított általános forgalmi adó, (de része a vissza nem térítendő támogatással beszerzett tárgyi eszköz bekerülési értékének a támogatásarányos, vissza nem igényelhető általános forgalmi adó – amennyiben ez ismét előfordul).

Műszaki tárgyi eszközök, közvetlenül a tevékenységet szolgáló eszközök, az üzlethálózat, a felvásárlás, a szállítás, dekoráció és a postahelyek eszközei, egyéb (közvetett) eszközök a nem a fenti – produktív – tevékenységet szolgáló eszközök.

Befejezetlen beruházás esetén annak részét képezi valamennyi fent felsorolt tétel – az aktiválásig.

Befektetett pénzügyi eszközök a tényleges beszerzési áron, ellenérték nélkül kaptak a szerződésben foglalt névértéken kerülnek nyilvántartásba. A tulajdoni részesedést képviselő részvények, valamint a már egy éven túli futamidejű értékpapírok szerepelnek befektetett pénzügyi eszközként. (Kötelezettségek hasonlóan, ha az egy évet meghaladnák, átsorolásra kerülnek a hosszúlejáratúak közé) Szükség esetén, ha a cég saját tőkéje, mely cégben tulajdont képvisel részvényük, –tartósan a jegyzett tőke alá kerül – természetesen értékvesztés kerül elszámolásra.

Felújítás: minden olyan korszerűsítése, átalakítása a tárgyi eszköznek, melynek során további műveletek vagy új feladatok ellátására alkalmassá válik, rendeltetése megváltozik, vagy funkciói bővülnek.

Amortizációs politika:

Értékcsökkenési leírást lineárisan számol el a szövetkezet a műszaki paraméterek figyelembevételével és a korábbi évek tapasztalati számai alapján meghatározott elhasználódási idejének – hasznos élettartamának - megfelelően az egyes tárgyi eszköznek, minden hónapban, - új tulajdonságú eszközök esetén a műszaki paraméterek alapján szakértői véleményt kérve. Hasonlóképp történik az eljárás a maradványérték megállapításánál, amely azonban a hasznos élettartam alapján általában oly kismértékű, hogy nem minősül jelentős értékűnek.

A terv szerinti értékcsökkenés elszámolásánál a hasznos élettartam végén várható maradványértékkel csökkentett bekerülési értékből kell kiindulni. Hasznos élettartam az az időszak, amely alatt az amortizálható eszközt időarányosan vagy teljesítményarányosan az eredmény terhére elszámoljuk

Maradványérték a rendeltetésszerű használatbavétel, az üzembe helyezés időpontjában – a rendelkezésre álló információk alapján, a hasznos élettartam függvényében – az eszköz meghatározott, a hasznos élettartam végén várhatóan realizálható értéke. Az eszköz maradványértékét az egyedi értékelés elve alapján a hasznos élettartam végére az adott eszköz üzembe helyezésének időpontjában fellelhető hasonló korú eszköz piaci értéke alapján határozzuk meg. Ha az eszköznek a hasznos élettartam végén várhatóan realizált értéke nem jelentős, akkor maradványértéket nem állapítunk meg. (nullának tekintjük). Maradványértéket a pályázati támogatással megvalósított kereskedelmi berendezés- beruházás eszközei kapcsán állapítottak meg, (melyek vonatkozásában a min. 5 évig történő működtetés az elvárás). Nem jelentős a maradványérték, ha annak értéke a beszerzési érték 10 %-át, vagy ha az kevesebb, mint 50 ezer forint, akkor az 50 ezer forintot nem éri el. Nem jelentős akkor sem, ha az eszköz csak eredeti rendeltetésétől megfosztva (szétszedve), vagy hulladékként értékesíthető, továbbá, ha az eszköz várhatóan nem lesz értékesíthető. Szoftverek és számítástechnikai eszközök esetében a maradványérték minden esetben nulla forint.

Az alkalmazott leírási módszer:

Az évenként elszámolandó értékcsökkenésnek a bekerülési értékhez (bruttó értékhez) viszonyított arányát, az egyedi eszköz várható használata, ebből adódó hasznos élettartama, fizikai elhasználódása és erkölcsi avulása, a vállalkozási tevékenységre jellemző körülmények figyelembevételével tervezi meg a szövetkezet, és azokat a nyilvántartásokon történő rögzítést követően a rendeltetésszerű használatbavételtől, az üzembe helyezéstől kell alkalmazni.

Az értékcsökkenés elszámolása:

Értékcsökkenést vásárolt tárgyi eszköz esetén az aktiválás napjától, saját rezsiz beruházás esetén a tárgyidőszakot követő negyedév első napjától számítva, kivezetéskor pedig a kivezetés napjáig számolnak el. Egy összegben az 50.000 forint egyedi beszerzési, előállítási érték alatti tárgyi eszközöket írja le a szövetkezet használatbavételükkel egyidőben, de továbbra is nyilvántartva azokat felelős elszámolónként. Mennyiségi leltározásuk épület és beépített tárgyi eszköz esetén 5 évente, járműveknél évente, egyéb tárgyi eszközé 2 évente történt ez idáig, illetve minden esetben anyagi felelős munkavállaló változása esetén. Az új előírásoknak megfelelően az analitikus nyilvántartás vezetése esetén is leltározni fogják eszközeiket az előírt 3 évenként.

Terven felüli értékcsökkenések és értékvesztések, illetve visszairása elszámolásának esetei:

Terven felüli értékcsökkenésként kellett elszámolniuk 1016 ezer forint összegben Németbányán, az akkori tanács által biztosított telekre épült szövetkezeti boltra, mert az ingatlan nyilvántartásban nem nyert átvezetést – a jelen önkormányzat eltörölte a föld színéről. A 2013 évi határozattal a telephelyek közül törlésre került.

Ha a vásárolt készlet (anyag, áru) bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb (20 %-kal), mint a mérlegkészítéskor ismert tényleges piaci értéke, akkor azt a mérlegben a tényleges piaci értéken kell kimutatni, a készlet értékét a különbözetnek értékvesztéskénti elszámolásával kell csökkenteni. Ilyen okból elszámolt értékvesztés a készleteket 4 millió Ft értékben csökkenti - 3,2 millió forint idei elszámolása mellett.

Negatív eredménye miatt kiköltözött egy részleg az áruházból. Néhány évig a Víztorony Kisáruházban üzemelt. Az időközben közelében nyitott Interspar területén minden fajta áru kapható, ezért a bolt itt is veszteségesse vált. Ajándékarújával visszaköltözött az áruházba, egyéb ruházati cikkei, cipői, játékaik értékesítésével több éve kevés eredménnyel az ABC próbálkozik. A mintegy 10 éve készleten lévő termékek vélhető piaci értékéig értékvesztést számolt el a szövetkezet.

A vevő, az adós minősítése alapján az üzleti év mérleg-fordulónapján fennálló és a mérleg készítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követelésnél értékvesztést kell elszámolni – a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján – a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti – veszteségjellegű – különbség összegében, ha ez a különbség tartósan mutatkozik és jelentős összegű, vagyis egy éven túli és meghaladja a 100 ezer forintot. Az elszámolt-nyilvántartott összes értékvesztés vevőkövetéseik vonatkozásában 27 millió forint és 2,1 millió forint leltárhány követelés. 2013-ban – ezen belül - értékvesztés 3399 ezer forint került elszámolásra vállalkozó bérlőik tartozása miatt, 669ezer Ft leltárhány követelések okán.

A szövetkezet az egyedi értékelés adósminősítést alkalmazza.

Készletek:

Folyamatos mennyiségi és értékbeni nyilvántartás áll rendelkezésre az áruházi élelmiszer osztály, valamint a 203. sz. ABC árukészletéről, a korábbi éveken túl ezévtől 4 további üzlet: 23., 94., 152. sz. élelmiszerboltok és 157. sz. vegyesbolt vonatkozásában. Értékelésük a számítástechnikai programmal átlagolt beszerzési áron történik.

Kiseb értékű anyagok, bolti csomagolóanyagok, nyomtatvány valamint a HACCP kötelező tisztítószerei, beszerzésükkor költségként kerülnek elszámolásra.

Az évváró leltár alapján kerülnek a mérlegbe a jelentősebb készletű üzletek vonatkozásában (áruház, ABC, felvásárlás, igazgatás) a csomagolóanyag és nyomtatvány. A fentiek kivételével a többi bolti kiskereskedelem és a vendéglátás árukészletéről csupán értékbeni nyilvántartás készül az év során: fogyasztói ár és az árrés különbségeként beszerzési áron. Emiatt a mennyiségi leltárak felvételének idejét ezek esetén a tárgyév utolsó negyedében határozta meg a cég.

Az árukészletek értékelésében a leltári készletek beszerzési árra történő visszaszámítása – FIFO – a megfelelő pontos, és ezért alkalmazott értékelési mód.

A vonalkódalapú készletnyilvántartó számítástechnikai rendszer ettől eltér: hó végén a tényleges beszerzéseket átlagolja a szoftver, ezzel az átlaggal kerül nyilvántartásra.

Követeléseit december 31-i állapot vonatkozásában egyeztetni a szövetkezet az adósaival. A mérlegbe csak a nem vitatott tételek kerülnek – esetleg, amennyiben a teljes megtérülés kétséges, - értékvesztéssel csökkentett – könyv szerinti értéken.

A források értékelése: könyv szerinti értéken történik.

Céltartalékot a szövetkezet nem képzett a 2013. évben.

Rendkívüli tételeket a számviteli törvény előírásai alapján számol el a szövetkezet.

Jelentős összegűnek minősíti a hibát a szövetkezet akkor, ha a hiba feltárásának évében a különböző ellenőrzések adott évet érintő hiba-megállapításai – előjeltől független – hatása az eredményre, saját tőkére együttesen eléri az adott év mérleg-főösszegének 2 %-át (max.500 millió forint lehetne ekkor is – de jelen mérleg -főösszegeknél csupán az előző a határ)

Lényeges a hiba, ha a saját tőke értékét összességében legalább 20%-kal megváltoztatja, - a jelentős hiba-hatások összevont értéke.

4.2.A szövetkezet vagyoni helyzetének vizsgálata

A vállalkozás vagyoni és pénzügyi helyzetére vonatkozó átfogó elemzés a mérleg adatainak felhasználásával történik.

Az eszközök és források adatainak felhasználása történhet:

- vertikálisan
- horizontálisan.

Vertikális elemzés során csak az eszköz vagy csak a forrás oldal adatait használjuk fel.

Ez két módon valósítható meg:

- eszköz. és forrásállomány összetételének elemzésével,
- mutatószámok képzésével.

Horizontális elemzés alkalmazása esetén mind eszköz, mind forrás oldalról használunk fel adatot, tehát összevetjük a mérleg két oldalának valamely csoportját, tételét. (Imre, 2010, old.: 24)

4.2.1. Az eszközök és források állományának elemzése

A mérleg nagyvonalú elemzésekor alkalmas módszer az egyes mérlegsorok, eszköz- és forráscsoportok tárgyévi és előző évi megoszlási viszonyszámainak számszerűsítése, az így kapott viszonyszámok időbeli összehasonlítása. Az összevetés eredményeként kapott eltérések rámutathatnak a részletesebben vizsgálandó területekre.

Az eszközök és források alakulása

2. táblázat: A szövetkezet eszközoldala

(Forrás: Saját szerkesztés a szövetkezet beszámolója alapján)

Megnevezés	Az eszközök megoszlása							
	2010. év		2011. év		2012. év		2013. év	
	e Ft	%	e Ft	%	e Ft	%	e Ft	%
Befektetett eszközök	233735	59,58%	231144	56,99%	239591	55,80%	246761	59,01%
Immateriális javak	4726	1,20%	3445	0,85%	2176	0,51%	4528	1,08%
Tárgyi eszközök	171746	43,78%	168936	41,65%	178652	41,61%	183478	43,88%
Befektetett pénzügyi eszközök	57263	14,60%	58763	14,49%	58763	13,69%	58755	14,05%
Forgóeszközök	147687	37,64%	167122	41,20%	179091	41,71%	163032	38,99%
Készletek	90523	23,07%	84993	20,95%	93209	21,71%	73678	17,62%
Követelések	32526	8,29%	33647	8,30%	30377	7,07%	29179	6,98%
Értékpapírok	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Pénzeszközök	24638	6,28%	48482	11,95%	55505	12,93%	60175	14,39%
Aktív időbeli elhatárolások	10897	2,78%	7335	1,81%	10688	2,49%	8348	2,00%
Eszközök összesen	392319	100%	405621	100,00%	429370	100,00%	418141	100,00%

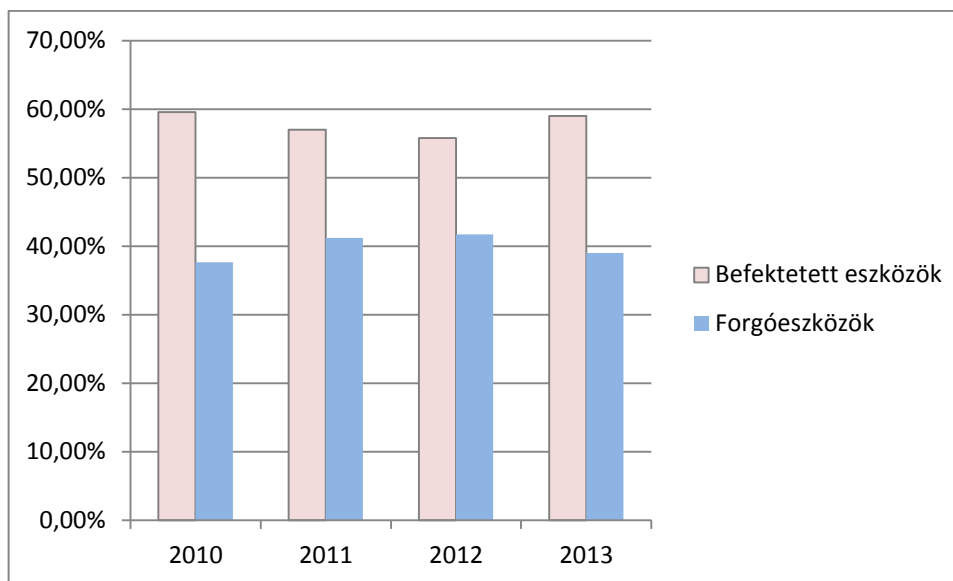
A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ-nél a vizsgált négy év viszonylatában az első három évben növekedés, majd a negyedik évben csökkenés figyelhető meg a mérlegfőösszegben. Az összes eszközök értéke 2010-ben 392.319eFt volt, 2011-re ez az érték 13.302eFt-tal, 3,39%-kal nőtt. 2012-re a mérlegfőösszeg már elérte a 429.370eFt-ot. A 2013-as évre azonban az eszközök értéke visszaesett 418.141eFt-ra.

A megoszlási viszonyszámok alapján azt is láthatjuk, hogy a forgóeszközök aránya mind a négy évben a befektetett eszközök aránya alatt marad. Ez nem tekinthető előnynek, hiszen a nagyobb forgóeszköz-arány rugalmasságra, alkalmazkodóképességre utalhat.

A következő diagram a befektetett eszközök és a forgóeszközök megoszlását mutatja 2010 és 2013 között:

1. diagram: A befektetett eszközök és a forgóeszközök arányának alakulása

(Forrás: Saját szerkesztés a szövetkezet 2010-2013 évek beszámolóí alapján)

A diagramról és még inkább a fenti táblázatból azt is láthatjuk, hogy a befektetett eszközök az első három évben egyre kisebb részaránnyal szerepel, míg a negyedik vizsgált évben majd 4 százalékpontos emelkedést mutat. Ezzel párhuzamosan a forgóeszközök aránya is arányosan változik. A 2010, 2011, 2012-es években növekszik, majd 2013-ra visszaesik. Ez leginkább a 2013. július 1-jétől hatályba lépő Trafik-törvénynek tudható be, mely értelmében a dohánytermékek értékesítése az erre a célra külön kialakított dohányboltokra korlátozódik.

Az összes eszközökön belül a befektetett eszközök aránya 2010-ben 59,58%, 2011-ben 56,99%, 2012-ben 55,80%, 2013-ban pedig 59,01% volt. Az egy éven túl használni kívánt eszközök értéke 2010-ben 233.735eFt volt, ennek túlnyomó részét (171.746eFt-ot) a tárgyi eszközök, elenyésző részét (4726eFt-ot) az immateriális javak teszik ki.

Az immateriális javak között vagyoni értékű jogok és szellemi termékek kerültek kimutatásra. A tárgyi eszközök legnagyobb részét (155.741eFt) az ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok alkotják. Ez az érték az épületek, épületrészek, egyéb építmények, valamint a kapcsolódó vagyoni értékű javak értékéből tevődik össze, és az összes tárgyi eszközök 90,68%-át jelenti.

A tárgyi eszközök között kerülnek kimutatásra továbbá a tevékenységet közvetlenül szolgáló műszaki berendezések, gépek, járművek (15060eFt), a tevékenységet

közvetetten szolgáló egyéb berendezések, felszerelések, járművek (570eFt), valamint a beruházások és felújítások (135eFt).

A befektetett pénzügyi eszközök alakulása változó tendenciát mutat. A szövetkezet kapcsolt vállalkozásaiban lévő részesedéseinek összege a vizsgált négy év alatt nem változott. Az egyéb tartós részesedés a 2011-es évre 7763eFt-ról 9263eFt-ra emelkedett, majd a 2012-es évre is ugyanennyi maradt. A 2013-as évre 9255eFt-ra esett vissza.

Ahogy azt a fenti diagramon is jól láthatjuk, hogy a forgóeszközök jóval kisebb részt tesznek ki, mint a befektetett eszközök. A vállalkozás tevékenységét egy évnél rövidebb ideig szolgáló eszközök értéke 2010 és 2012 között folyamatosan növekedett. 2013-ra visszaesett. Értéke 2010-ben 147.687eFt-ról indult, 2011-ben 167.122eFt, 2012-ben 179.091eFt volt, és 2013-ra visszaesett 163.032eFt-ra. Az emelkedés hátterében a szövetkezet forgalmának növekedése áll. A kereskedelmi tevékenység zavartalan lebonyolításához a társaságnak folyamatosan gondoskodni kell az értékesítésre szánt készletekről. A forgóeszközök értékének emelkedéséhez a készletállomány növekedésén túl, az értékesítésből keletkező vevőkövetelések, valamint azok pénztárba befolyt ellenértéke is hozzájárult.

A szövetkezetnél a forgóeszközök értékét a készletek, követelések valamint a pénzeszközök együttes értéke adja, mivel a szövetkezet értékpapírokkal nem rendelkezik.

2010-ben a forgóeszközökön belül a készletek aránya 61,29%, a követeléseké 22,02%, végül a pénzeszközöké 16,68%.

2011-ben a készletek 50,86%-ot, a követelések 20,13%-ot, míg a pénzeszközök 29,01%-ot tesznek ki.

2012-ben a készletek aránya 52,05%, a követeléseké 16,96%, a pénzeszközöké pedig 30,99%.

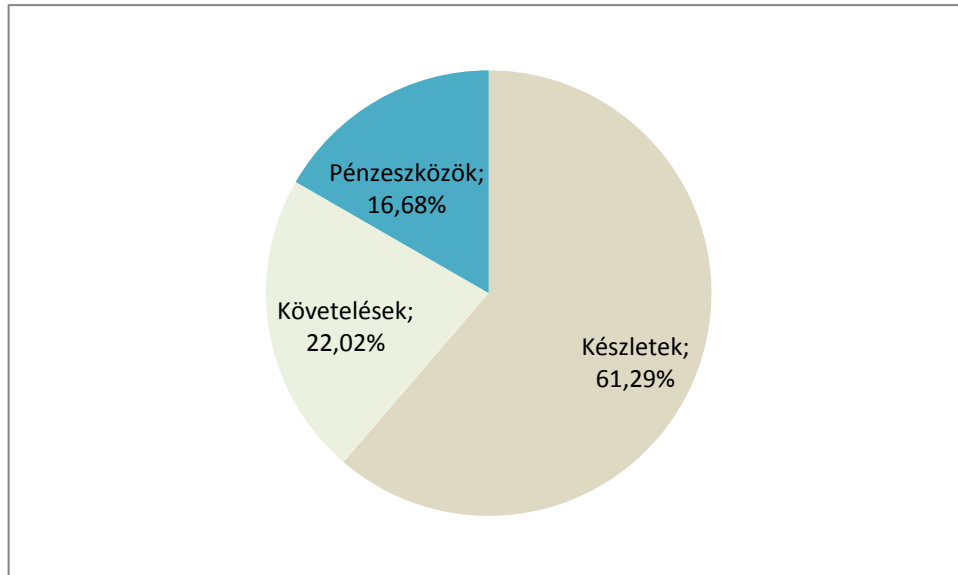
Míg 2013-ban a készletek 45,19%-ra csökkentek, addig a követelések 17,90%-ra, a pénzeszközök 36,91%-ra emelkedtek.

A forgóeszközökön belüli megoszlás alakulását a következő diagramok szemléltetik:

2. diagram: A forgóeszközök megoszlásának alakulása 2010-ben

(Forrás: Saját szerkesztés a szövetkezet 2010-es beszámolója alapján)

2010

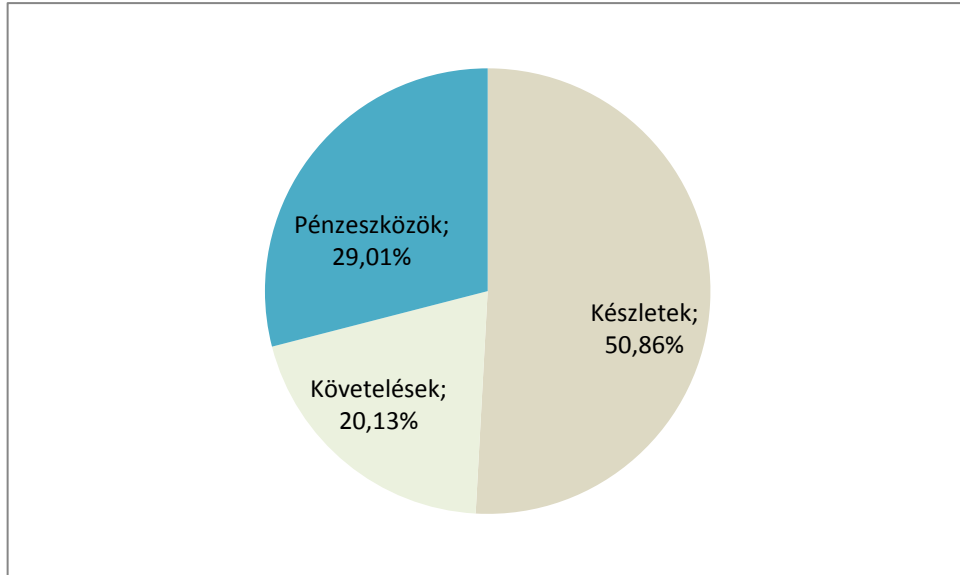

A forgóeszközök között a készletek aránya a legjelentősebb. A szövetkezet kereskedelmi jellegéből adódik, hogy a készletek aránya a legnagyobb. A cég azért szerzi be ezeket, hogy aztán továbbértékesítse.

3. diagram: A forgóeszközök megoszlásának alakulása 2011-ben

(Forrás: Saját szerkesztés a szövetkezet 2011-es beszámolója alapján)

2011

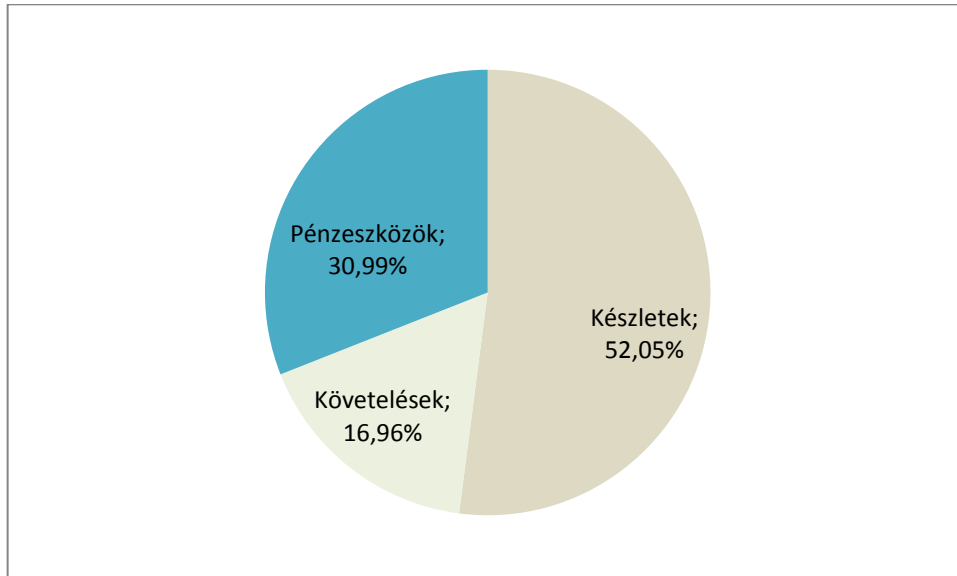

2011-re a forgóeszközök összetétele csak kis mértékben változott. A készletek aránya csökkent, kicsit több mint 10%-kal, ezzel szemben a pénzeszközök aránya növekedett 12,33%-kal, a követelések csökkenése szinte elhanyagolható, 1,89%-kal lett kisebb az arányuk az előző évhez képest. A forgóeszközök több mint felét még így is a készletek teszik ki.

4. diagram: A forgóeszközök megoszlásának alakulása 2012-ben

(Forrás: Saját szerkesztés a szövetkezet 2012-es beszámolója alapján)

2012

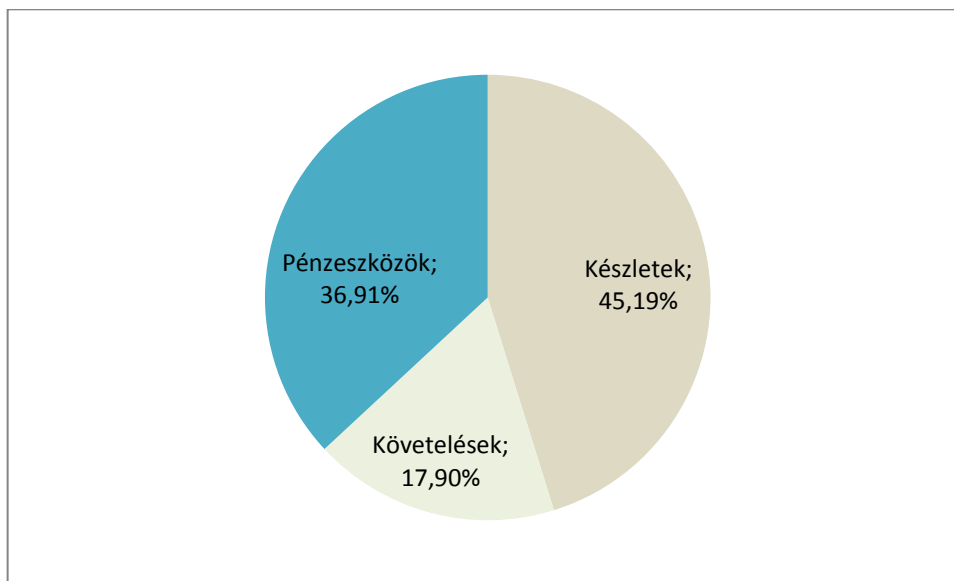

2012-re a forgóeszközök legnagyobb részét ismét a készletek alkották. A készletek közt 1,19%-os elenyésző növekedés figyelhető meg. A követelések kisebb visszaesést mutat, melynek pontos értéke 3,17%. A pénzeszközök aránya közel 2%-os növekedést mutat.

5. diagram: A forgóeszközök összetétele 2013-ban

(Forrás: Saját szerkesztés a szövetkezet 2013-as beszámolója alapján)

2013

A 2013-as évben a készletek aránya újra visszaesett 6,86%-kal, a követelések közel 1%-os növekedést mutat. A pénzeszközök 5,92%-os növekedést mutat, a négy évet tekintve a pénzeszközök között folyamatos növekedés figyelhető meg, mely számszerűsítve 20,23%. Ez a növekedés pozitívan hat a szövetkezet likviditási helyzetére, hiszen a pénzeszközök teljesen mobil eszközök, melyekkel a cég fizetési kötelezettségeit azonnal tudja teljesíteni.

A befektetett eszközök és a forgóeszközök mellett az eszközök oldalán kerülnek kimutatásra az aktív időbeli elhatárolások. Ezek aránya az összes eszközökön belül nagyon alacsony. 2010-ben 2,78%, 2011-ben 1,81%, 2012-ben 2,49%, 2013-ban pedig 2,00% volt. Itt kerülnek elhatárolásra a bevételeken belül az árbevétel, a kamatbevételek, az egyéb bevételek. A költségek, ráfordítások között pedig a költségek, fizetett kamatok, valamint az egyéb ráfordítások kerülnek elhatárolásra.

3. táblázat: A szövetkezet forrásoldala

(Forrás: Saját szerkesztés a szövetkezet beszámolóí alapján)

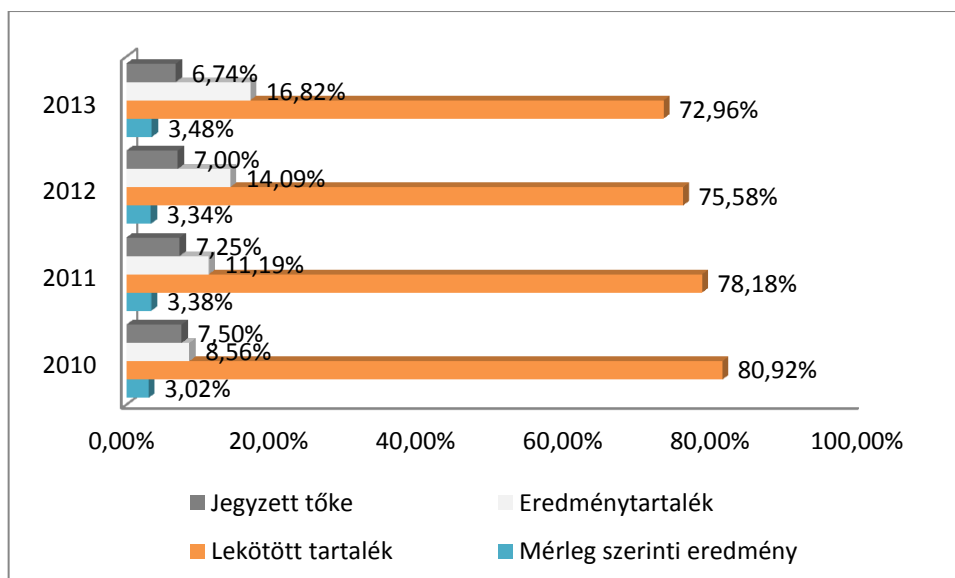
A források megoszlása								
Megnevezés	2010. év		2011. év		2012. év		2013. év	
	e Ft	%	e Ft	%	e Ft	%	e Ft	%
Saját tőke	207648	52,93%	214919	52,99%	222328	51,78%	230300	55,08%
Céltartalékok	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Kötelezettségek	166255	42,38%	175261	43,21%	187627	43,70%	171766	41,08%
Hátra sorolt	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Hosszú lejáratú	53557	13,65%	44400	10,95%	44859	10,45%	43907	10,50%
Rövid lejáratú	112698	28,73%	130861	32,26%	142768	33,25%	127859	30,58%
Passzív időbeli	18416	4,69%	15441	3,81%	19415	4,52%	16075	3,84%
Források összesen	392319	100,00%	405621	100,00%	429370	100,00%	418141	100,00%

A mérleg forrásoldalának alakulása 2010 és 2013 között

A mérleg forrásoldalának elemei a saját tőke, a céltartalékok, a kötelezettségek és a passzív időbeli elhatárolások. A forrásokon belül mind a négy évben a saját tőke aránya volt a legnagyobb. 2010-ben a saját tőke összege 207.648eFt, 2011-ben 214.919eFt, 2012-ben 222.328eFt és 2013-ban 230.300eFt volt.

6. diagram: A saját tőke elemeinek megoszlása

(Forrás: Saját szerkesztés a szövetkezet 2010-2013.as beszámolóí alapján)

A saját tőke összetételének alakulása

A jegyzett tőke összege 15.571eFt volt. Ez az alapításkor a tulajdonosok által a szövetkezet rendelkezésére bocsátott összeget jelöli. 2010- ben és 2011-ben, de 2012-ben tőkeleszállítás miatt csökkent ez az összeg és így 15.551eFt lett. 2013-ban ismét tőkeleszállítás történt, melynek eredményeként a jegyzett tőke összege 15.510eFt lett.

A vizsgált évek mindegyikében a lekötött tartalék képezte a saját tőke legnagyobb részét. Mind a négy évben változatlan összeggel, 168.033eFt-tal szerepelt a mérlegben. Lekötött tartalék képzése esetén a vállalkozás a már realizált eredményéből képez tartalékot a saját tőkén belül olyan események bekövetkeztekor, amelyek későbbi vagyonszűnést fenyegetnek. A lekötött tartalékot akkor lehet feloldani, amikor az adott esemény következményei már látszanak, a vagyonszűnés veszélye elmúlt, vagy a vagyonszűnés már megtörtént. A lekötött tartalék változatlan összege arra utalhat, hogy a vállalkozás felkészült a várható, de még be nem következett vagyonszűnést fenyegető eseményekre.

Az eredménytartalék a vizsgált évek alatt folyamatos növekedést mutat. 2010-ben az eredménytartalék 17.773eFt, 2011-ben 24.044eFt, 2012-ben 31.315eFt, 2013-ban pedig 38.743eFt volt. Az eredménytartalék növekedésének mértéke: 2010-ről 2011-re 35,28%. 2011 és 2012 között az eredménytartalék 7271eFt-tal nőtt, ez 30,24%-os javulást jelent. 2012-ről 2013-ra 23,72%-kal nőtt az eredménytartalék értéke, amely így 38.743e-ft lett. A vizsgált években az eredménytartalék növekedése az előző évi mérleg szerinti eredmény átvezetéséből keletkezett. A vizsgált évek alatt a tulajdonosok nem határoztak osztalékfizetésről, ezért a teljes adózott eredmény átvezetésre került az eredménytartalékba.

4.2.2. A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ adózott eredményének alakulása 2010 és 2013 között

A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ egyik évben sem élt a céltartalék képzés lehetőségével

„Kötelezettségek azok a szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből eredő, pénzértékben kifejezett elismert tartozások, amelyek a szállító, a vállalkozó, a szolgáltató, a hitelező, a kölcsönt nyújtó által már teljesített, a vállalkozó által

elfogadott, elismert szállításhoz, szolgáltatáshoz, pénznyújtáshoz, valamint az állami vagy önkormányzati vagyon részét képező eszközök kezelésbevételéhez kapcsolódnak.

- *hátrasorolt kötelezettségek*
- *hosszú lejáratú kötelezettségek*
- *rövid lejáratú kötelezettségek” (2000. évi C. törvény A számvitelről)*

A szövetkezet mérlegében nincsenek hátrasorolt kötelezettségek. Hosszú lejáratú kötelezettségek viszont vannak, melyeket a hosszú lejáratra kapott kölcsönök alkotnak. Ami azt jelenti, hogy a szövetkezet nem hitelintézetektől kapott pénzbvételt, egy éven túli visszafizetési határidőre, mely tartozásként mutatható ki a pénzfelhasználás céljától függetlenül.

A hosszú lejáratú kötelezettségek állománya 2010-ben 53.557eFt, 2011-ben 44.400eFt volt. Ez 9.157eFt-os csökkenést jelent. 2012-ben 44.859eFt, mely 458eFt-os növekedést mutat. 2013-ra a hosszú lejáratú kötelezettségek értéke az előző évhez képest -952eFt-tal, azaz 2,12%-kal csökkent.

A rövid lejáratú kötelezettségek:

- rövid lejáratú kölcsönökből,
- vevőktől kapott előlegekből,
- szállítói kötelezettségből,
- rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben mérlegsorból
- és egyéb rövid lejáratú kötelezettségekből (bérfizetés, társadalombiztosítási kötelezettségek, rövid lejáratú egyéb kötelezettségek munkavállalókkal és tagokkal szemben) tevődik össze a szövetkezet mérlegében.

A vállalat rövid lejáratú kötelezettsége 2010-ben 112.698eFt, 2011-ben 130.861eFt, 2012-ben 142.768eFt, 2013-ban 127.859eFt volt. 2010-ről 2011-re 16,12%-os, 2011-ről 2012-re 9,10%-os, növekedés figyelhető meg. 2012-ről 2013-ra azonban 10,44%-os visszaesés következett be.

4.2.3. A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ vagyoni helyzetének vizsgálata mutatószámok alkalmazásával

A szövetkezet befektetett eszközeinek aránya, változása a vizsgált évek során

Befektetett eszközök aránya: megmutatja, hogy mekkora részt tesznek ki a az egy éven túl használni kívánt eszközök az összes eszközökön belül. (Dr. Bíró Tibor, 2007, old.: 65)

Év	Mutató értéke %
2010	59,58%
2011	56,99%
2012	55,80%
2013	59,01%

Ezt a mutatót csak kellő óvatossággal szabad értékelni. Pozitív változásnak tekinthető a befektetett eszközök arányának növekedése, amennyiben a tárgyi eszközök állománya indokolt beruházásokkal bővült.

2010-ről 2011-re 2,59%-kal csökkent a szövetkezet befektetett eszközeinek aránya. 2011-ről 2012-re 1,19%-kal csökkent ismét az arány, majd 2012-ről 2013-ra 3,21%-os növekedés következett.

Hogyan alakult a vállalkozásnál a befektetett eszközök fedezettsége?

A mutató segítségével a tartós források és a tartósan lekötött eszközök egymáshoz mért viszonyát ítélni meg. Általában elvárt nagyságrendje 100, illetve a 100-at meghaladó érték. (Dr. Bíró Tibor, 2007, old.: 68)

Év	Mutató értéke %
2010	88,84%
2011	92,98%
2012	92,79%
2013	107,15%

A mutató értéke a vizsgálat éveiben kedvezőtlennek tekinthető, mivel az első három évben nem, míg a negyedikben is alig haladta meg a 100%-ot. A befektetett eszközök fedezettsége 2010-ben 88,84% volt, 2011-re ez az érték 4,14%-os növekedést mutat, így értéke 92,98% lett. 2012-re minimális csökkenés figyelhető meg. 0,19%-os csökkenés után 92,79% a fedezettség mértéke. 2013-ra az érték kedvezővé emelkedik +14,36%-os növekedéssel, így 107,15% lett a fedezettség mértéke. A befektetett eszközök állományának növekedésével nem azonos ütemben változott a társaság saját tőkéje.

Az összes eszközökön belül a rövid távon használni kívánt eszközök arányának alakulása

Forgóeszközök aránya: A mutató segítségével megtudhatjuk, hogy az összes eszköznek hány százaléka az egy éven belül elhasználódó eszközök, azaz a forgóeszközök aránya. Jelezheti a vállalkozás tevékenységének forgóeszköz igényességét. (Dr. Bíró Tibor, 2007, old.: 65)

Év	Mutató értéke %
2010	37,64%
2011	41,20%
2012	41,71%
2013	38,99%

Az elemzés alapjául szolgáló évek mindegyikében nagyobb volt a szövetkezet befektetett eszközállománya, mint a forgóeszközöké.

A szövetkezet forgóeszközeinek aránya 2010-ben 37,64% volt, a mutató 2011-es értéke jelzi, hogy az előző évhez képest 3,56%-kal nőtt a vállalkozás forgóeszközeinek aránya. A forgóeszközök arányának növekedése együtt jár a befektetett eszközök arányának csökkenésével.

2012-ben csekély mértékű, 0,51%-os növekedés, 2013-ban 2,72%-os csökkenés tapasztalható.

Készletek arányának alakulása

Mivel a Pápa és Vidéke ÁFÉSZ kereskedelmi tevékenységet folytat, ezért külön figyelmet érdemel a forgóeszközökön belül a készletek alakulása. Készletnek az olyan anyagi eszközök tekinthetők, melyek a vállalkozás tevékenységét közvetlenül vagy közvetetten szolgálják nem több, mint egy évig. Ezeket az eszközöket a vállalkozás egy éven belül felhasználja, vagy tovább értékesíti.

A készletek fajtái:

- anyagok,
- befejezetlen termelés és félkész termék,
- növendék-, hízó- és egyéb állatok,
- késztermékek,

- áruk,
- készletekre adott előlegek.

Ezek közül a Pápa és Vidéke ÁFÉSZ mérlegében anyagokkal és árukkal találkozunk. Az anyagokat a szövetkezet felhasználja, egy új termék vagy előállított szolgáltatás során, az árukat pedig változatlan formában továbbértékesíti.

A cég készleteiről év közben folyamatos analitikus nyilvántartást vezet mennyiségben és értékben. (áruházi élelmiszerosztály, valamint a 203. sz. ABC árukészletéről valamint 2013-tól 23,94,152 élelmiszerboltok és 157. sz. vegyesbolt vonatkozásában.)

A többi bolti kiskereskedelem és a vendéglátás árukészletéről csupán értékbeni nyilvántartás készül az év során: fogyasztói ár és az árrés különbségeként beszerzési áron. Emiatt a mennyiségi leltárak felvételének idejét ezek esetén a tárgyév utolsó negyedévében határozta meg a cég. Az árukészletek értékelésében a leltári készletek beszerzési árra történő visszaszámítása a megfelelő pontos, és ezért alkalmazott értékelési mód.

A vonalkód alapú készletnyilvántartó számítástechnikai rendszer ettől eltér: hó végén a tényleges beszerzéseket átlagolja a szoftver, ezzel az átlaggal kerül nyilvántartásra.

Készletek arányának alakulása a forgóeszközökön belül

Év	Készletek értéke (eFt)	Készletek aránya a forgóeszközökön belül (%)
2010	90.523	61,29%
2011	84.993	50,86%
2012	93.209	52,05%
2013	73.678	45,19%

A készletgazdálkodás mutatóinak alakulása

A szövetkezet jelentős készletállománnyal rendelkezik, ezért hasznos lehet megvizsgálni ezek forgási sebességét, valamint fordulatszámát.

4. táblázat: Készletek forgási sebessége

(Forrás saját szerkesztés)

Év	Készletek fordulatszáma	Készletek forgási sebessége (napokban)
2010	10,38	35,15
2011	11,50	31,75
2012	11,43	31,93
2013	13,52	27,00

A készletek napokban kifejezett forgási sebessége azt jelenti, hogy a cég milyen gyorsan adja és veszi a készleteit egy bizonyos időintervallumon belül. (Magyar Mánás - Gazdag Nemzet- Erős nemzet, 2014)

A mutató 2010 és 2013 közötti értékeit vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a készletek forgási sebessége 2011-re kicsit több mint 3 nappal csökkent. 2012-ben csekély mértékű 0,18 napos emelkedés után 2013-ra 27 napra esett vissza. A négy vizsgált évet tekintve összességében 2010-ről 2013-ra kicsivel több, mint 8 napos csökkenés figyelhető meg. A kedvező változást az idézte elő, hogy az értékesítés nettó árbevétele a köztes évek változásait eltekintve 2010-ről 2013-ra 55.922eFt-tal emelkedett.

A készletek fordulatszáma azt jelzi, hogy a készletek hányszor térülnek meg a nettó árbevételben. A mutató értékelésekor a minél magasabb érték a kedvező. (Mimi gazdaság)

A szövetkezet esetében a fordulatszám a 2011 és 2012-es év közötti minimális (0,07) csökkenést leszámítva folyamatos növekedést mutat.

Az elemzés eredményeként megállapítható, hogy a szövetkezet készletgazdálkodása színvonalas.

A társaság tőkeerősségének vizsgálata

A mutató megmutatja az összes forráson belül a saját tőke arányát. A mutató kiszámítása nagyba hozzájárul a vállalkozások vagyoni helyzetének megítéléséhez. (Dr. Bíró Tibor, 2007, old.: 66)

Év	Mutató értéke %
2010	52,93%
2011	52,99%
2012	51,78%
2013	55,08%

A szövetkezet tőkeellátottsága mind a négy évben meghaladta a kritikusnak számító 30%-ot. A 2011-es és 2012-es év közötti minimális (1,21%) visszaesést a mutató pozitívan értékelhető, mert értékének folyamatos növekedése figyelhető meg.

2010-ben a vállalat saját tőkéjének aránya az összes forráson belül 52,93% volt, 2011-re 0,06%-kal emelkedett, így értéke 52,99% lett. A csökkenés 2012-ben következett be. Majd 2013-ra ismételt növekedés történt, így a tőkeellátottság 55,08%-ra emelkedett. A vizsgált években ez a legmagasabb érték, mely azt jelenti, hogy a társaság eszközeinek több mint 50%-a finanszírozható saját tőkéből.

A tulajdonosi tőke gyarapodásának elemzése

A saját tőke növekményének megismerésére a saját tőke és a jegyzett tőke arányát érdemes kiszámolni, amely a saját tőke alakulásának elemzéséhez szükséges. Kedvező esetben a mutató értéke 1-nél nagyobb. Az 1-nél kisebb mutató tőkevesztést jelezhet, és ha ez az érték hosszabb távon 1 alatt marad, problémákhoz vezethet. (Minden ami számvitel A-tól Z-ig, 2014)

Év	Mutató értéke
2010	13,34
2011	13,80
2012	14,30
2013	14,85

A Pápa és vidéke ÁFÉSZ esetében a tőkenövekedés egyrészt jóval meghaladja az elvárt szintet, másrészt növekvő tendenciát is mutat. A mutató értéke jelzi, hogy a szövetkezet jelentős tőketöbbletet halmozott fel működése során. A jegyzett tőke összege nem változott 2010 és 2012 között, ami azt jelenti, hogy nem történt tőkeemelés. Változatlan nagyságú jegyzett tőke mellett a mutató értékének növekedését a saját tőke többi elemének növekedése eredményezte.

A szervezet kötelezettségeinek aránya, változása a vizsgált években

A kötelezettségek arányának kiszámításával megállapítható, hogy a kötelezettségek mekkora részt tesznek ki az összes forrásokon belül. Azaz a mutató a társaság eladósodottságának mértékét fejezi ki.

70% feletti érték kritikusnak tekinthető. (Dr. Bíró Tibor, 2007, old.: 67)

Év	Mutató értéke %
2010	42,38%
2011	43,21%
2012	43,70%
2013	41,08%

Bár a mutató értéke az első három vizsgált évben növekedést mutat, a szervezet kötelezettségeinek aránya mindvégig a kritikusnak számító 70% alatt marad.

A saját és idegen tőke arányának alakulása a Pápa és Vidéke ÁFÉSZ-nél

A saját és idegen tőke egymáshoz viszonyított értéke a társaság a szervezet tőkefeszültségét adja eredményül. A tőkefeszültségi mutató megmutatja, hogy a saját tőkéhez képest milyen mértékben érvényesül a vállalkozásnál a külső finanszírozás. (Dr. Bíró Tibor, 2007, old.: 67)

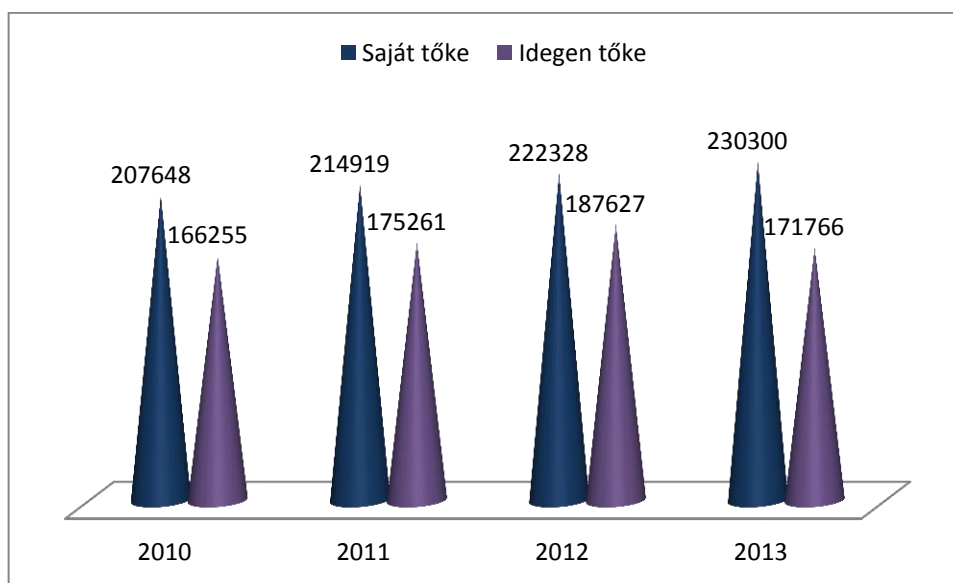
Év	Mutató értéke %
2010	80,07%
2011	81,55%
2012	84,39%
2013	74,58%

A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ 2010 és 2012 között kedvezőtlen irányban változott. 2011-ről 2012-re a mutató értékének 4,32%-os növekedése figyelhető meg. A kedvezőtlen változást az idézte elő, hogy az idegen források értéke nagyobb mértékben nőtt, mint a saját tőke értéke.

Az utolsó vizsgált évben azonban majd 10%-os csökkenés figyelhető meg.

7. diagram: A saját- és idegen tőke arányának alakulása (adatok eFt-ban)

(Forrás: Saját szerkesztés a Pápa és Vidéke ÁFÉSZ beszámolóí alapján)

A diagram jól szemlélteti, hogy az elemzés éveiben a saját tőke nagyobb volt, mint az idegen tőke. A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ vagyoni helyzetére ez a jelenség pozitívan hat.

4.3. A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ pénzügyi helyzetének elemzése

4.3.1. A rövid távú pénzügyi helyzet elemzése mutatószámok segítségével

A szövetkezet likviditási rátájának elemzése

A likviditás, mint fogalom a vállalkozás fizetőkészségét, fizetőképességét jelenti. (Dr. Adorján Csaba, 2005, old.: 318) A likviditási helyzet elemzése során a likvid eszközöknek és a rövid lejáratú kötelezettségeknek az összehasonlítása történik. A likviditási helyzet elemzéséhez több mutatót is alkalmazhatunk. Ezek közül leggyakrabban a forgóeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek arányát számolják.

Év	Mutató értéke
2010	1,31
2011	1,28
2012	1,25
2013	1,28

„A mutató azt fejezi ki, hogy a likvid eszközöknek tekintett forgóeszközök értéke hányszorosa az éven belül esedékes kötelezettségeknek.” (Dr. Bíró Tibor, 2007, old.: 71)

A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ likviditási rátái az elemzés alapjául szolgáló évek mindegyikében kedvezőtlennek tekinthető, mivel értékük 2010 és 2013 között az elfogadható 1,8-2,0 sáv alatti. Folyamatában vizsgálva is az első három évben a likviditás csökkenése figyelhető meg. Csupán az utolsó évben növekszik, de ekkor is csak csekély mértékben, de az elfogadható sávtól még így is messze van.

2010-ben a likviditási ráta értéke 1,30 volt, ami azt jelenti, hogy egységnyi kötelezettség teljesítéséhez 1,31 egység forgóeszköz áll a társaság rendelkezésére.

2011-re a likviditási ráta értéke 1,28 volt, ez az előző évhez képest 0,03 csökkenést jelent. 2012-re a mutató értéke már csak 1,25.

2010 és 2012 között az egységnyi kötelezettség teljesítésére felhasználható forgóeszköz értéke 0,06 egységgel csökkent.

A likviditási gyorsráta értékének alakulása

A pénzügyi helyzet elemzése során kiszámítható és értékelhető a vállalkozás likviditási gyorsrátája is. Ebben az esetben a számítás során a forgóeszközök értékét csökkentjük a készletek értékével, mivel ezek kevésbé likvid eszközöknek tekinthetők.

Év	Mutató értéke
2010	0,51
2011	0,63
2012	0,60
2013	0,70

A szervezetet kiszámított likviditási gyorsrátái mind a négy évben a biztonságos minimális értéket jelentő 1,3 alatt vannak. A 2012-es évet leszámítva a gyorsráta értékei növekvő tendenciát mutatnak.

A teljesen mobil pénzeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek arányának vizsgálata A pénzeszközök nagyságát az éven belül esedékes kötelezettségekkel állítja szembe a pénzeszköz-likviditásmutató. A mutató azt vizsgálja, hogy a vállalkozás milyen mértékben tudna azonnal eleget tenni a rövid lejáratú kötelezettségeinek. (Dr. Bíró Tibor, 2007, old.: 72)

Év	Mutató értéke
2010	0,22
2011	0,37
2012	0,39
2013	0,47

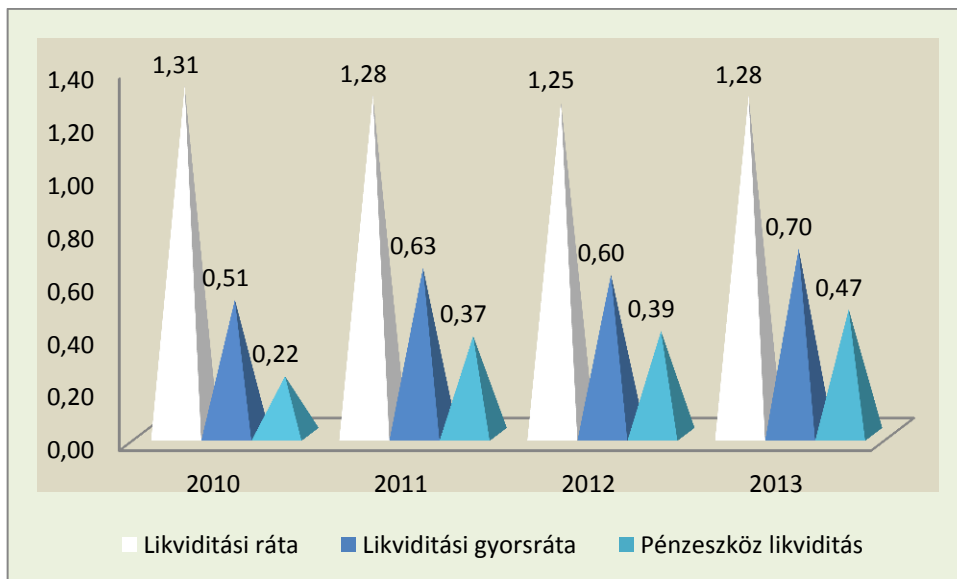
Mind a négy vizsgált évben 1 alatti a szövetkezet pénzeszköz-likviditási mutatójának értéke. Ez azt jelenti, hogy kizárólag a pénzeszközök bevonásával nem fedezhetők a vállalkozás rövid lejáratú kötelezettségei. Pénzeszköz likviditási mutató esetén azonban a 0,4-0,8 feletti értéke tekinthető elfogadhatónak. Ebből látható, hogy a szövetkezet esetében kizárólag az utolsó vizsgált évben, 2013-ban közelítette meg az elfogadható értéket a mutató.

A követelések áruszállításból és szolgáltatásnyújtásból mérlegsoron látható, hogy a vevőkövetelések egyre kisebb összegben folynak be a vizsgált évek során. Ráadásul a hosszú (akár 60, 90 napos) fizetési határidők miatt az értékesítések ellenértéke is távolabbi időpontban folyik be. Tehát a kötelezettségek teljesítésére nem állnak rendelkezésre időben a pénzeszközök.

Az eddig elemzett három likviditási mutató egy diagramban ábrázolva:

8. diagram: A likviditási, a gyorsráta és a pénzeszköz likviditás alakulása

(Forrás: Saját szerkesztés a szövetkezet beszámolóí alapján)

A szövetkezet likviditása, ahogy azt a korábbiakban is elemeztem, kedvezőtlenül alakult 2010 és 2012 között. Az utolsó vizsgált évben csekély mértékű növekedés figyelhető meg a likviditási ráta alakulásában. A likviditási gyorsráta tekintetében a 2012-es évi kismértékű csökkenést leszámítva lassú növekedést figyelhetünk meg. A pénzeszköz likviditásmutató esetében is növekedést tapasztalhatunk. A mutató a vizsgált négy évet megfigyelve több mint kétszeresére nőtt.

A likviditási ráták értékét a forgóeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek egymáshoz való viszonyításával kapjuk meg. A mutatók értékének alakulása e két tényező arányának eltolódásából következik.

Bár pozitív tendencia érvényesül, mégis szinte kritikusnak tekinthető a bekövetkezett helyzet. A likviditási mutatók legtöbbször a kedvezőnek tekinthető érték alatt vannak.

A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ jövőre vetített feladata ennek a negatív irányba történő haladásnak a megfordítása.

A vállalat dinamikus likviditásának elemzése

Dinamikus likviditási mutató számításánál lehetőségünk van azt vizsgálni, hogy a szövetkezet üzemi (üzleti) tevékenységének eredménye milyen mértékben fedezi az éven belül esedékes kötelezettségeit. A mutató kiszámításához szükségem volt az eredménykimutatás vizsgálatára is, hiszen az üzemi tevékenység eredményének változása hatással volt a mutató értékének alakulására.

Év	Mutató értéke %
2010	6,57%
2011	5,26%
2012	5,32%
2013	3,39%

Nemzetközi gyakorlatban a mutató 50% feletti értéke jól működő társaságra enged következtetni. A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ esetében a dinamikus likviditási mutató értéke az elemzés időszakában jóval az 50%-os szint alatt marad. Ráadásul, az évek során is visszaesést tapasztalunk.

4.3.2. A hosszú távú pénzügyi helyzet elemzésére szolgáló mutatók a Pápa és Vidéke ÁFÉSZ esetében

A szövetkezet nettó eladósodottsági fokának elemzése

A mutató értékét úgy számíthatjuk ki, hogy a kötelezettségek értékéből levonjuk a követeléseket, majd az így kapott különbséget a saját tőkéhez viszonyítjuk. A számítás során feltételezzük, hogy a kintlévőségek (követelések) előbb befolyznak, mint ahogy a kötelezettségeket teljesíteni kell.

A mutató értéke abban az esetben kedvező, ha az minél alacsonyabb, valamint, ha csökkenő tendencia mutatkozik. (Andrea, 2007, old.: 9)

Év	Mutató értéke %
2010	64,40%
2011	65,89%
2012	70,73%
2013	61,91%

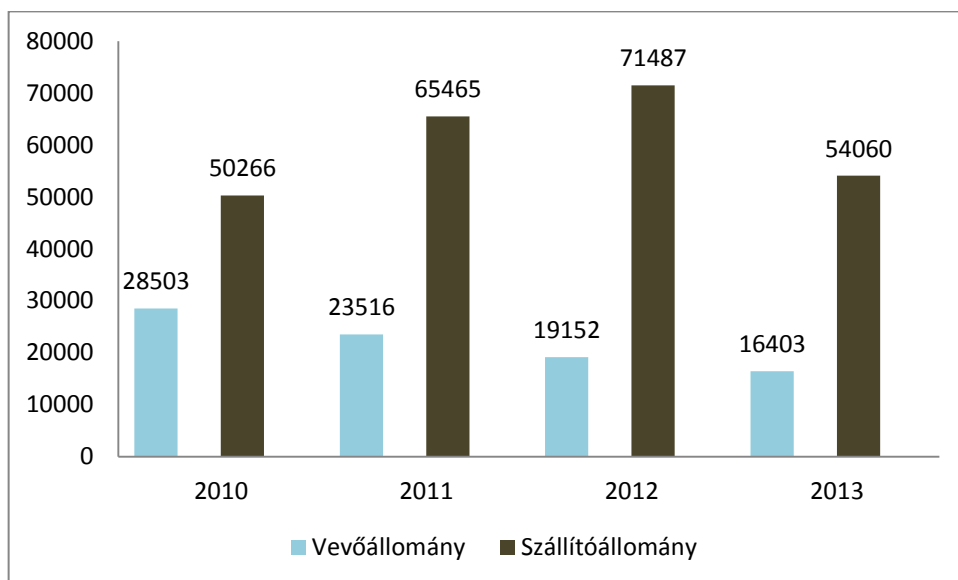
A vizsgált évek alatt a mutató mindvégig pozitív értéket mutat, amely a szövetkezet számára kedvezőtlen. Ez azt jelenti, hogy a vállalatnak több a kötelezettsége, mint a követelése. Az első három vizsgált évben a pozitív érték mellett növekvő tendencia is megfigyelhető, ami ebben az esetben szintén előnytelen változás. 2013-ban közel 9%-os csökkenés figyelhető meg, ami szerencsés változásra enged következtetni.

4.3.3. A vevő- és szállítóállomány alakulása az elemzés részét képező négy évben

A vevő- és szállítóállomány alakulása 2010 és 2013 között (adatok eFt-ban)

9. diagram: A vevő-és szállítóállomány alakulása

(Forrás: Saját szerkesztés a Pápa és Vidéke ÁFÉSZ beszámolóí alapján)

Ahogy az a diagramon is szembeűnik a Pápa és Vidéke ÁFÉSZ szállítói kötelezettségei sokkal nagyobbak, mint a vevőkövetelése. Ez kedvezőtlen helyzetet teremt a szövetkezet számára, hiszen a beszerzéseiből eredő szállítói kötelezettségei nem fedezhetők az értékesítéseiből eredő vevőköveteléseivel.

A szállítóállomány fedezettségének vizsgálata

A szállítók fedezettségének vizsgálata során a vevőkövetelések és a szállítói kötelezettségek egymáshoz viszonyítása történik. (Minden ami számvitel A-tól Z-ig, 2014) A mutató tehát a vevő- és szállítóállomány egyensúlyát vizsgálja. A mutató segítségével értékelhető a társaság piaci pozíciója. Akkor tekinthető optimálisnak a piaci pozíció, ha a befolyt vevőkövetelésekből fedezhetők a szállítói kötelezettségek. A mutató 100% körüli értéke tekinthető kedvezőnek. Ha ettől akár pozitív, akár negatív irányában jelentősen eltér, további vizsgálat szükséges az okok feltárása érdekében.

Év	Mutató értéke
2010	56,70%
2011	35,92%
2012	26,79%
2013	30,34%

A mutató értéke a vizsgált évek alatt folyamatosan 100% alatt maradt. Ráadásul a mutató alakulása a négy év alatt csökkenő tendenciát mutat. Így a szállítói kötelezettségek fedezete veszélyeztetett helyzetben van.

A vevők forgási sebességének alakulása

A mutató segítségével megismerhető, hogy a vevők milyen fizetési szigorral rendelkeznek. Azt mutatja, hogy az átlagos vevőállomány hány napi értékesítési bevételnek felel meg. Értékét napokban számítjuk, értelmezzük. Minél kisebb a mutató értéke, annál megbízhatóbbak a partnerek.

Év	Mutató értéke (nap)
2010	10,92
2011	8,66
2012	6,47
2013	5,93

A mutató értéke a négy vizsgált évben folyamatosan csökkent. Ez likviditási szempontból pozitívan értékelhető, természetesen így sem biztos, hogy a szállítói kötelezettségek teljesítéséhez a vevőktől befolyt összegek rendelkezésre álltak.

2013-ra a vevők futamideje 6 napra lecsökkent. Ez a 2010-es közel 11 naphoz képest lényeges javulás, amely a vevők fizetési fegyelmének köszönhető.

A szállítók forgási sebességének alakulása

A szállítóknak való tartozást fejezi ki napokban, azaz, hogy a vállalkozás hány nap alatt egyenlíti ki tartozásait a szállítók felé.

Év	Mutató értéke (nap)
2010	24,53
2011	30,67
2012	29,97
2013	24,48

A vizsgált években a 2011-es évet leszámítva csökkent a szállítói kötelezettségek kiegyenlítésére rendelkezésre álló átlagos fizetési határidő. A növekedés pénzügyi szempontból pozitív változásnak tekinthető, mivel az idegen tőke így hosszabb ideig áll a vállalat rendelkezésére.

A mutató 2011-es közel 31 napos értékéből arra lehet következtetni, hogy a cég jelentős mértékben vesz igénybe idegen forrást a működéséhez.

4.4. A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ jövedelmezőségi helyzetének elemzése

A jövedelmezőség a vállalat eredménytermelő képességét jelenti. Fontos a társaság jövedelmezőségi helyzetét ismerni, hiszen rövidtávon befolyásolja a tulajdonosi érdekeltség érvényesítésének kereteit, hosszú távon pedig a vállalkozás jövőbeni fejlődését segítheti elő.

A számvitelről szóló törvény előírja, hogy a vállalkozásnak be kell mutatnia a kiegészítő mellékletében és az üzleti jelentésében a jövedelmezőségének alakulását. (Imre, 2010, old.: 59)

A jövedelmezőség számításához használt képlet:

$$J = \frac{\text{Eredmény}}{\text{Vetítési alap}} \text{ (Imre, 2010, old.: 59)}$$

4.4.1. A szövetkezet árbevétel (bevétel) arányos jövedelmezőségének alakulása 2010 és 2013 között

Kettő jövedelmezőségi mutatót számoltam ki.

$$1. \frac{\text{Üzemi (üzleti) tevékenység eredmény}}{\text{Értékesítés nettó árbevétele} + \text{Egyéb bevétel}}$$

Év	Mutató értéke %
2010	0,77%
2011	0,69%
2012	0,69%
2013	0,41%

A mutató értéke megmutatja, hogy az értékesítés nettó árbevételének és az egyéb bevételeknek mekkora része maradt meg a szövetkezetnél, mint eredmény.

A vizsgált mutató 2010 és 2013 között 0,36% ponttal csökkent, amely az üzemi eredmény 0,58% pontos csökkenésének, az egyéb bevételek 191%-os növekedésének és az értékesítés nettó árbevételének közel 106%-os emelkedésének köszönhető.

$$2. \frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Összes árbevétel és bevétel}}$$

Az összes bevétel és árbevétel alatt az értékesítés nettó árbevételének, az egyéb bevételeknek, a pénzügyi műveletek bevételeinek és a rendkívüli bevételeknek az összegét értjük.

Ennek a mutatónak a vizsgálata során azt kapjuk eredményül, hogy az adózás előtti eredmény címén a vizsgált évek összes bevételének mekkora aránya marad a szövetkezetnél.

Év	Mutató értéke %
2010	0,65%
2011	0,72%
2012	0,68%
2013	0,76%

A mutató kiszámított adatai alapján a 2012-ben megfigyelhető csökkenést a 2011-ről 2012-re a rendkívüli bevételekben bekövetkezett visszaesés idézte elő.

4.4.2. A szövetkezet tőkearányos jövedelmezőségének vizsgálata

Tőkearányos adózott eredmény (ROE)

A jövedelmezőség mérésére sűrűn használt mutató, mert

- szoros kapcsolatban áll a vállalkozás menedzsmentjének érdekeltségi rendszerével,
- információkat ad a vállalkozás osztalékfizetési képességére,
- tájékoztat a lehetséges legnagyobb tőkegyarapodás mértékéről,
- jelzi a tőke-megtérülés ütemét,
- vállalkozások összehasonlítására használják a nemzetközi gyakorlatban is.

$$\text{Tőkearányos adózott eredmény (ROE)} = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Saját tőke}} \quad (\text{Imre, 2010, old.: 62-63})$$

Év	Mutató értéke %
2010	3,02%
2011	3,38%
2012	3,34%
2013	3,48%

A szövetkezet tőkearányos jövedelmezősége a 2012-es évet leszámítva növekedést mutat. A mindösszesen 0,04% pontos csökkenést a rendkívüli eredmény minimális csökkenése okozhatta. A mutató a vizsgált évek alatt 0,46%ponttal emelkedett.

4.4.3. A szövetkezet eszközarányos jövedelmezőségének vizsgálata

A társaság jövedelmezőségi mutatóinak alakulása az eszközök jövedelemtermelő képességére ad jelzéseket. Ezek az eszközök a vállalkozás főtevékenységét szolgálják. Ezek közül a mutatók közül a leggyakrabban a ROA mutatót alkalmazzák nemzetközi gyakorlatban is.

$$ROA(\text{Return On Net Assets}) = \frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Eszközök összesen}} \quad (\text{Imre, 2010, old.: 68})$$

Év	Mutató értéke %
2010	1,60%
2011	1,79%
2012	1,74%
2013	1,92%

Az eszközarányos jövedelmezőség értékének a 2012-es évet leszámítva folyamatos növekedése figyelhető meg. Ez azt jelentheti, hogy a szövetkezet eszközeinek működésével 2010 és 2013 között egyre nagyobb hozamot realizált.

A mutató a szövetkezet tulajdonosainak és hitelezőinek egyaránt lényeges információkat szolgáltat.

4.4.4. Az árbevétel alakulása

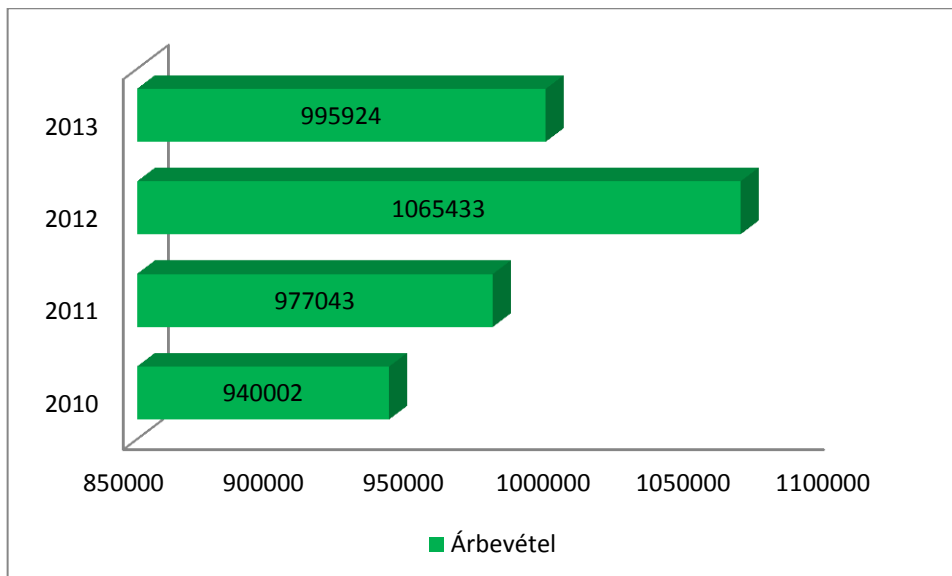
A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ kereskedelmi tevékenységét figyelembe véve érdemes megvizsgálnunk az egyes évek árbevételének alakulását.

Az árbevétel azt mutatja meg, hogy mennyi a szövetkezet esetében az értékesített áruk és nyújtott szolgáltatások általános forgalmi adó nélkül számított ellenértéke.

10. diagram: Az árbevétel alakulása

(Forrás: Saját szerkesztés a Pápa és Vidéke ÁFÉSZ beszámolóí alapján)

(adatok eFt-ban)

Az alkalmazott diagram segítségével jól látható, hogy a szövetkezet árbevétele 2012-ig folyamatosan növekszik. A 2013-as csökkenést véleményem szerint a Trafik-törvény okozza. Egy kereskedelmi társaság fennmaradásához elengedhetetlen, hogy folyamatosan tudjon értékesíteni, növelje forgalmát. Ahhoz, hogy ezek bekövetkezzenek rendkívül fontos a vevői elégedettség szem előtt tartása. Emiatt nagyon fontos a jó minőségű áru értékesítése, így a vásárlások számának növelése.

5. Eredmények, következtetések

A szakdolgozatom megírásakor sokat töprengtem azon, hogy hogyan tudnám Önöknek a legrészletesebben szemléltetni Pápa gazdasági helyzetét. Több próbálkozás után arra jutottam, hogy a legjobb az lenne, ha több kereskedelmi tevékenységet folytató vállalkozást elemezve és egymáshoz hasonlítva mutatnám be a város gazdasági fejlettségét.

Ahogy elkezdtem a szakdolgozattal foglalkozni, a vázlatpontokat kibontogatni, az egyes fejezeteket nagyjából készre fogalmazni, rájöttem, hogy több kereskedelmi vállalkozás nem fér bele az elvárt 60 oldalba, ezért kiválasztottam egyet közülük, amely a legszimpatikusabb volt, a Pápa és Vidéke ÁFÉSZ-t.

Érdekességképpen viszont a lényegesebb mutatókat kiragadva összehasonlítottam két helyi, kereskedelmi tevékenységet folytató vállalkozással is. Az egyik egy cukor és édesség nagykereskedelem, a Csoki Savaria Kft. a másik pedig elektronikus háztartási berendezésekkel foglalkozó kiskereskedelem, az Emaxker Kft.

A dolgozatomat Pápa történelmi és területi bemutatásával kezdtem, ahol rátértem többek közt Pápa földrajzi elhelyezkedésére, nevének eredetére és a város kialakulására is.

Ezt követően kifejtettem az ipar és a kereskedelem kialakulását a városban. Bemutattam a nagyobb ipari vállalatokat a megalapításuktól napjainkig és a piac megjelenésének kezdetét egészen mostanáig.

Ezután ismertettem Pápa helyzetét a vállalkozások szemszögéből, melyben írtam a kedvezőtlen fekvéséről, előnytelen közlekedéséről, mind közúton, mind vasúton, megemlítettem nagyobb gyárait, bemutattam az ipari parkot.

Mielőtt belekezdtem volna a szövetkezet vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetének elemzésébe, kitértem az elméleti, szakirodalmi tudnivalókra is, melyek elengedhetetlenek egy ilyen átfogó elemzés elvégzéséhez. Ebben a fejezetben ismertettem, mit kell tudni a beszámolóról, milyen fajtáit ismerünk, mi a beszámoló elkészítésének célja és természetesen elengedhetetlen a mérleg, az eredménykimutatás és a kiegészítő melléklet összeállításának követelményeit is átlátnunk. Végül az elemzés konkrét fogalmát, célját, fajtáit demonstráltam.

Ezt követően bemutattam a szövetkezetet, ezen belül írtam a szövetkezet központjáról, megalapításának idejéről, működési formájáról, tevékenységi köréről, működési körzetéről. Ismertettem a vállalat tevékenységi körének bővülését és a számviteli politikájának lényegesebb pontjait.

Ezek után a rendelkezésemre bocsátott mutatószámok, mérlegek, eredménykimutatások, kiegészítő melléletek segítségével nekiláttam a szövetkezet vagyoni, pénzügyi, jövedelmezőségi helyzetének elemzéséhez.

Az elemzést a vagyoni helyzet bemutatásával kezdtem, ahol az eszközök és források állományának változását mutattam be elsőként. Ebben a részben diagramokon szemléltettem a befektetett eszközök és a forgóeszközök arányának alakulását, a forgóeszközök megoszlását 2010 és 2013 között, egyesével a vizsgált évekre lebontva valamint a saját tőke elemeinek megoszlását.

A beszámoló adatai alapján meg tudtam vizsgálni többek közt a befektetett eszközök arányát és azok változását a vizsgált években.

Ezután elemeztem a befektetett eszközök fedezettségét. Arra jutottam, hogy a szövetkezet esetében az első három vizsgált évben kedvezőtlen, 100% alatti a mutató értéke, 2013-ban már meghaladta az elvárt értéket. Az édesség nagykereskedelmi vállalkozás mutatóit megvizsgálva azt tapasztaljuk, hogy az első két évben a befektetett eszközök fedezettsége szintén kedvezőtlenül alakul, de 2012-ben és 2013-ban már elfogadhatónak mondható. A háztartási berendezések kiskereskedelmét tekintve pedig azt mondhatjuk, hogy csupán 2010-ben kielégítő a mutató értéke.

A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ esetében mind a négy évben nagyobb volt a befektetett eszközök aránya, mint a forgóeszközöké. Ez kedvezőtlen a vállalkozásra nézve, ha nagyobb a forgóeszköz-arány, az rugalmasságot, nagyobb alkalmazkodó képességet takar.

A forgóeszközökön belül a készletek tesznek ki jelentős hányadot, ezért a készleteket részletesebben is megvizsgáltam. A készletek forgási sebességének és a fordulatszámának megállapításával bemutattam, hogy a szövetkezet készletgazdálkodása színvonalas.

A tőkeerősség vizsgálata során arra jutottam, hogy mindvégig kedvezően alakult, mert a kritikusnak számító 30%-ot az összes vizsgált évben meghaladta. A Csoki Savaria Kft. esetében ez a mutató az első két évben kedvezőtlenül, a 2012-es, 2013-as évben kedvezően alakul. Az Emaxker Kft. esetében pedig csupán az első évben alakul előnyösen.

A tőkeerősség után vizsgáltam még olyan mutatókat is, mint például a saját tőke növekedési üteme, mely mindhárom vállalkozás esetében minden vizsgált évben kedvezően alakult.

A kötelezettségek arányának elemzésénél a mutatók értékei kedvezően alakultak, de az első három évben növekedést mutatnak, amely negatívumnak tekinthető. 2013-ban újabb csökkenést láthatunk.

A saját és az idegen tőke alakulásánál szintén összehasonlítást végeztem és a másik két vállalkozás mutatóit is megvizsgáltam. Az ÁFÉSZ esetében 2010 és 2012 között a mutató kedvezőtlenül változott, nőtt, 2013-ban csökkent. Ezt leszámítva az mondhatjuk, hogy a vállalkozás saját tőkéje magasabb, mint az idegen tőke, ami kedvező. Ennél a mutatónál diagram segítségével is igénybe vettem, a megfelelő szemléltetés céljából. A Csoki Savaria Kft-t és az Emaxker Kft-t megfigyelve azt látjuk, hogy mindkét vállalkozásnál az idegen tőke magasabb arányban fordul elő, mint a saját tőke. Ez kedvezőtlen a vagyoni helyzetet vizsgálva.

A pénzügyi helyzet vizsgálatánál mind rövid, mind hosszú távon megvizsgáltam a mutatókat. A rövid távú pénzügyi helyzet elemzésénél a következő mutatókat számítottam ki: likviditási ráta, likviditási gyorsráta, pénzeszköz-likviditás, dinamikus likviditás. Az Áfész esetében a likviditási helyzet nem mondható kiválóknak, hiszen a likviditási rátát megvizsgálva a mutató értékei az elfogadható 1,2-1,8 sáv alattiak, a likviditási gyorsráta esetében a biztonságos 1,3 szintet nem érik el, a pénzeszköz-likviditás mutató értékei pedig csak 2013-ban érik el a megfelelő 0,4-0,8 közötti értéket. A Csoki Savaria Kft. és az Emaxker Kft. likviditási mutatói mind elmaradnak az elfogadhatótól, szinte meg sem közelítik azt, ami jelentős likviditási problémákra utalhat. A dinamikus likviditás esetén az 50%-os érték lenne elfogadható, de egyik vállalat sem haladja meg ezt az elvárt értéket.

A hosszú távú pénzügyi helyzet vizsgálatát a nettó eladósodottság mutatójával kezdtem. Az ÁFÉSZ-nél 2010 és 2012 között a mutató értékei elég magasnak mondhatók, sőt még növekvő tendenciát is mutatnak, kicsi visszaesés 2013-ban látható. A Csoki Savaria Kft-nél az értékek nagyon magasak, de a csökkenő tendencia megfigyelhető. Az Emaxker Kft. esetében pedig 2010-ben a legelfogadhatóbb a mutató értéke, bár ekkor is 97% feletti, ami nagyon magasnak mondható, de 2011 és 2012 között még magasabb értékek mutatkoznak. 2013-ban minimális csökkenés tapasztalható.

A hosszú távú pénzügy helyzet elemzését folytatva megvizsgáltam a vevő-és szállítóállomány alakulását is. Mind a négy vizsgált évben a szállítóállomány magasabb volt, mint a vevőállomány az ÁFÉSZ esetében. Ez negatívum, mert a vevőkövetelések nem tudnak fedezetet biztosítani a szállítói kötelezettségekre. Elemeztem még a vevők és a szállítók forgási sebességét is. 2013-ra a vevők forgási sebessége jelentősen csökkent, ami a vevők fizetési fegyelmének javulását jelenti. A szállítók forgási sebessége 2010 és 2011 között nőtt, 2011 és 2013 között csökkent. A növekedés kedvezően hat a vállalkozásra, mert jelzi, hogy nőtt a szövetkezet szállítói kötelezettségeinek kiegyenlítésére rendelkezésre álló fizetési határidő.

A jövedelmezőségi helyzet elemzése következtében vizsgáltam az árbevétel-, tőke, eszközarányos jövedelmezőségi mutatókat. A mutatókat összevetve azt mondhatom, hogy 2010-ről 2013-ra nőtt a vállalkozás eredménytermelő képessége. A Csoki Savaria Kft-t vizsgálva a mutatók csökkenése figyelhető meg, így a jövedelmezőségi helyzet kedvezőtlenül alakul. Az Emaxker Kft. esetében pedig a negatív üzleti eredmény hatására a mutatók értékei mínusz előjelet kapnak, ami rendkívül veszteséges vállalkozásra utal, bár az utolsó vizsgált évben javulást figyelhetünk meg.

A vagyoni, pénzügyi, jövedelmezőségi helyzetet vizsgálva arra jutottam, hogy a Pápa és Vidéke ÁFÉSZ likviditási nehézségekkel küzd, emellett egy jól működő vállalkozásnak tekintem, melynek jövőbeni célként a fizetési problémák kiküszöbölését kell elérni. Ha ezt sikerül teljesíteni, akkor sikeres vállalkozásként működik majd tovább. A másik két vállalkozás meg sem közelíti a szövetkezetet, ezek valószínűleg folyamatosan romló értékeket produkálnak mindaddig, míg meg nem szűnnek.

6. Irodalomjegyzék

2000. évi C. törvény A számvitelről. (dátum nélk.).

2012. évi CXXXIV. törvény A fiatalok dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kereskedelméről. (dátum nélk.).

András, K. (1994). *A középkori Pápa in Tanulmányok Pápa Város történetéből A Kezdetektől 1970-ig*. Pápa: ISBN 9630337681. Letöltés dátuma: 2014.. 10. 27., forrás: Kubinyi András- A középkori Pápa:
http://www.jmvk.papa.hu/digitalis_dokumentumok/tanulmanyok_papa_varos_tortenete_bol_i/kubinyi_andras_a_kozepkori_papa

Andrea, P. (2007). *Egy vállalkozás pénzügyi helyzetének elemzése*. Letöltés dátuma: 2014. 12 03, forrás: <http://portal.zmne.hu/download/bjkmk/bsz/bszemle2007/1/09%20Papp.pdf>

Anna, Á. (1994). *Fejezetek Pápa Város népeletéből in Tanulmányok Pápa Város történetéből A kezdetektől 1970-ig 533-579p*. Pápa: Pápa Város Önkormányzata.

Bak Tibor, V. J. (2008.). *Pápa Város Integrált Városfejlesztési stratégiája*. Letöltés dátuma: 2014.. 10. 18., forrás: <http://papa.hu/sites/default/files/ftp/ivspapa.pdf>

Balázs, V. (2010, 2011, 2012, 2013). Csoki Savaria Kft. kiegészítő melléklete. Pápa, Veszprém megye, Magyarország.

Dr. Adorján Csaba, D. B. (2005). *Üzemgazdasági számvitel* . Budapest: Saldo ISBN9636381127.

Dr. Bíró Tibor, K. P. (2007). *A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése*. Budapest: Perfekt kiadó ISBN9789633947043.

Emőke, S. L. (1996). *Pápa város népelete in Tanulmányok Pápa Város történetéből 2. 131-137*. Pápa: Pápa Város Önkormányzata.

Ferenc, P. (1994). *Pápa a polgári korszakban (1867- 1945) in Tanulmányok Pápa Város történetéből A kezdetektől 1970-ig*. Pápa: ISBN 9630337681.

Gerő László, S. J. (1959). *Pápa*. Budapest: Műszaki Könyvkiadó.

György, G. (1996). *Pápa, mint feudáliskori magyar város in Tanulmányok Pápa Város történetéből 2. 55-65.p*. Pápa: Pápa Város Önkormányzata.

hircity- Nekem bejön. (2008. október 27.). Letöltés dátuma: 2014. november 12., forrás: <http://www.hircity.eu/gazdasag/36723>

Hirtenberger Group. (2013). Letöltés dátuma: 2014. november 12, forrás: <http://www.hirtenberger.at/en/index.html>

Hivatal, K. S. (2011, 2012). *Veszprém megye statisztikai évkönyve*.

Imre, D. B.-D.-D. (2010). *Amit a mérleg mutat*. Budapest: Saldo ISBN 9789636383374.

Lajos, G. (1996). *Adatok Pápa szerepéhez a XVI. században a Rába menti tájegységben in Tanulmányok Pápa Város történetéből 2. 75-81.p*. Pápa : Pápa Város Önkormányzata.

- Magyar Mágnás - Gazdag Nemzet- Erős nemzet.* (2014). Letöltés dátuma: 2014.. november 30.,
forrás: <http://www.magyardmagnas.ro/alapfogalmak/k.html>
- Magyarország legnagyobb települései lakónépesség szerint.* (dátum nélk.). Letöltés dátuma:
2014.. 10. 18., forrás: Wikipedia- A szabad enciklopédia:
http://hu.wikipedia.org/wiki/Magyarorsz%C3%A1g_legnagyobb_telep%C3%BCI%C3%A9sei_lak%C3%B3n%C3%A9pess%C3%A9g_szerint
- Márta, N. G. (2012.. február 28.). *Komplex elemzés nagy területei.* Némethné Gergics Márta,
Zalaegerszeg, Zala megye, Magyarország.
- Mimi gazdaság.* (dátum nélk.). Letöltés dátuma: 2014.. november 30., forrás:
<http://www.mimi.hu/gazdasag/keszletek.html>
- Minden ami számvitel A-tól Z-ig.* (2014). Letöltés dátuma: 2014.. 12. 3., forrás:
<http://szamvitelez.hupont.hu/51/penzugyi-mutatozamok>
- Minden ami számvitel A-tól Z-ig.* (2014). Letöltés dátuma: 2014. 12 14, forrás: Pénzügyi
mutatószámok: <http://szamvitelez.hupont.hu/51/penzugyi-mutatozamok>
- (2010, 2011, 2012, 2013). *Pápa és Vidéke ÁFÉSZ kiegészítő mellékelete.*
- Pápai Hús 1913 Kft.* (2009.). Letöltés dátuma: 2014.. november 12., forrás:
<http://www.papaihus.hu/bemutakozas.php>
- Pápai Ipari Park Kft.* . (2011). Letöltés dátuma: 2014. november 12, forrás:
http://iparipark.papa.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=46&Itemid=57
- Sándor, O. (1994). *Pápa negyedszázada (1945-1970) in Tanulmányok Pápa Város történetéből A kezdetektől 1970-ig.* Pápa: ISBN 9630337681.
- topjob.hu.* (2014). Letöltés dátuma: 2014. november 12, forrás: <http://www.topjob.hu/seton-hungary-kft/203228/co.html>
- veddamagyart.info- Friss hírek magyar termékekről.* (2012. április 15). Letöltés dátuma: 2014.
november 12, forrás: <http://www.veddamagyart.info/szolgalati-koezlemeney/1991-hirtenberger-itthon-gyartjak-majd-az-autoipari-vilagujdonsagot>
- Wikipedia - A szabad enciklopédia.* (dátum nélk.). Letöltés dátuma: 2014. 10 15, forrás:
http://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1pa_%28telep%C3%BCI%C3%A9s%29

7. Ábrajegyzék

1. ábra: A pápai Esterházy-kastély.....	5
2. ábra: Pápai Hús 1913 Kft.	8
3. ábra: Az egyik belvárosi Elekthermax üzlet	11
4. ábra: Piac.....	14
5. ábra: Helsinki vasúti folyosók.....	17
6. ábra: Az elemzés fajtái	24

8. Diagramjegyzék

1. diagram: A befektetett eszközök és a forgóeszközök arányának alakulása	39
2. diagram: A forgóeszközök megoszlásának alakulása 2010-ben	41
3. diagram: A forgóeszközök megoszlásának alakulása 2011-ben	42
4. diagram: A forgóeszközök megoszlásának alakulása 2012-ben	43
5. diagram: A forgóeszközök összetétele 2013-ban.....	44
6. diagram: A saját tőke elemeinek megoszlása.....	45
7. diagram: A saját- és idegen tőke arányának alakulása (adatok eFt-ban)	54
8. diagram: A likviditási, a gyorsráta és a pénzeszköz likviditás alakulása	56
9. diagram: A vevő-és szállítóállomány alakulása	58
10. diagram: Az árbevétel alakulása	64

9. Táblázatjegyzék

1. táblázat: Pápa és Vidéke ÁFÉSZ üzlethálózatának bemutatása.....	30
2. táblázat: A szövetkezet eszközoldala	38
3. táblázat: A szövetkezet forrásoldala.....	45
4. táblázat: Készletek forgási sebessége.....	51

10. Mellékletek listája

1. számú melléklet: A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ mérlegének eszköz oldalai.....	72
2. számú melléklet: A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ mérlegének forrás oldalai	73
3. számú melléklet: A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ eredménykimutatásai.....	74
4. számú melléklet: A Csoki Savaria Kft. mérlegének eszközoldalai.....	75
5. számú melléklet: A Csoki Savaria Kft. mérlegének forrásoldalai	76
6. számú melléklet: A Csoki Savaria Kft. eredménykimutatásai	77
7. számú melléklet: Az Emaxker Kft. mérlegének eszközoldalai	78
8. számú melléklet: Az Emaxker Kft. mérlegének forrásoldalai	79
9. számú melléklet: Az Emaxker Kft. eredménykimutatásai	80

11. Mellékletek

1. számú melléklet: A Pápa és Vidéke ÁFESZ mérlegének eszköz oldalai (adatok eFt-ban)

Megnevezés	2010	2011	2012	2013
Eszközök				
A. Befektetett eszközök	233 735	231 144	239 591	246 761
I. Immateriális javak	4 726	3 445	2 176	4 528
1. Alapítás-Átszervezés aktivált értéke				
2. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke				
3. Vagyoni értékű jogok	4 214	2 968	1 733	4 120
4. Szellemi termékek	512	477	443	408
5. Üzleti vagy cégérték				
6. Immateriális javakra adott előlegek				
7. Immateriális javak értékhelyesbitése				
II. Tárgyi eszközök	171 746	168 936	178 652	183 478
1. Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	155 741	155 084	157 703	161 763
2. Műszaki berendezések, gépek járművek	15 060	12 785	20 177	20 658
3. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	570	369	404	659
4. Tenyészállatok				
5. Beruházások, Felújítások	135	458	368	68
6. Beruházásokra adott előlegek	240	240		330
7. Tárgyi eszközök értékhelyesbitése				
III. Befektetett pénzügyi eszközök	57 263	58 763	58 763	58 755
1. Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban	49 500	49 500	49 500	49 500
2. Tartósan adott kölcsön kapcsolt vállalkozásban				
3. Egyéb tartós részesedés	7 763	9 263	9 263	9 255
4. Tartósan adott kölcsön egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozásban				
5. Egyéb tartósan adott kölcsön				
6. Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír				
7. Befektetett pénzügyi eszközök értékhelyesbitése				
8. Befektetett pénzügyi értékelési különbözete				
B. Forgóeszközök	147 687	167 122	179 091	163 032
I. Készletek	90 523	84 993	93 209	73 678
1. Anyagok	885	796	763	723
2. Befejezetlen termelés és félkész termékek				
3. Növendék, hízó és egyéb állatok				
4. Késztermékek				
5. Áruk	89 638	84 197	92 446	72 955
6. Készletre adott előlegek				
II. Követelések	32 526	33 647	30 377	29 179
1. Követelések áruszállításból és szolgáltatásnyújtásból	28 503	23 516	19 152	16 403
2. Követelések kapcsolt vállalkozással szemben				
3. Követelések egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben				
4. Váltókövetelések				
5. Egyéb követelések	4 023	10 131	11 225	12 776
6. Követelések értékelési különbözete				
7. Származékos ügyletek pozitív értékelési különbözete				
III. Értékpapírok	0	0	0	0
1. Részesedés kapcsolt vállalkozásban				
2. Egyéb részesedés				
3. Saját részvények, üzletrészek				
4. Forgatási célú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok				
5. Értékpapírok értékelési különbözete				
IV. Pénzeszközök	24 638	48 482	55 505	60 175
1. Pénztár, csekkek	9 500	11 986	23 171	16 684
2. Bankbetétek	15 138	36 496	32 334	43 491
C. Aktív időbeli elhatárolások	10 897	7 355	10 688	8 348
1. Bevételek aktív időbeli elhatárolása	7 309	3 095	6 518	3 811
2. Költségek, ráfordítások aktív időbeli elhatárolás	3 588	4 260	4 170	4 537
3. Halasztott ráfordítások				
Eszközök (aktívák) összesen	392 319	405 621	429 370	418 141

2. számú melléklet: A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ mérlegének forrás oldalai (adatok eFt-ban)

Megnevezés	2010	2011	2012	2013
D. Saját tőke	207 648	214 919	222 328	230 300
I. Jegyzett Tőke	15 571	15 571	15 551	15 510
Ebből, sorból: visszavásárolt tulajdonosi részesedés névértéken				
II. Jegyzett, de még be nem fizetett Tőke				
III. Tőketartalék				
IV. Eredménytartalék	17 773	24 044	31 315	38 743
V. Lekötött tartalék	168 033	168 033	168 033	168 033
VI. Értékelési tartalék				
1.Értékhelyesbítés értékelési tartaléka				
2.Valós értékelés értékelési tartaléka				
VII. Mérleg szerinti eredmény	6 271	7 271	7 429	8 014
E. Céltartalékok	0	0	0	0
1. Céltartalék várható kötelezettségekre				
2. Céltartalék a jövőbeni költségekre				
3. Egyéb céltartalékok				
F. Kötelezettségek	166 255	175 261	187 627	171 766
I Hátrasorolt kötelezettségek	0	0	0	0
1. Hátrasorolt kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben				
2. Hátrasorolt kötelezettségek egyéb rész. viszonyban lévő váll-al szemben				
3. Hátrasorolt kötelezettségek egyéb gazdálkodóval szemben				
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	53 557	44 400	44 859	43 907
1. Hosszú lejáratra kapott kölcsönök	53 557	44 400	44 859	43 907
2. Átváltoztatható kötvények				
3. Tartozások kötvénykibocsátásból				
4. Beruházási és fejlesztési hitelek				
5. Egyéb hosszú lejáratú hitelek				
6. Tartós kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben				
7. Tartós kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő váll-al szemben				
8. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek				
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	112 698	130 861	142 768	127 859
1. Rövid lejáratú kölcsönök	9 588	18 794	20 934	21 613
Ebből: az átváltoztatható kötvények				
2. Rövid lejáratú hitelek				
3. Vevőktől kapott előlegek	273	551	472	767
4. Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásny	50 266	65 465	71 487	54 060
5. Váltótartozások				
6. Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalk	9 655	1 862	3 053	701
7. Rövid lejáratú kötelezettségek egyéb rész. viszonyban lévő váll-al szemben				
8. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	42 916	44 189	46 822	50 718
9. Kötelezettségek értékelési különbözete				
10. Származékos ügyletek negatív értékelési különbözete				
G. Passzív időbeli elhatárolások	18 416	15 441	19 415	16 075
1. Bevételek passzív időbeli elhatárolása				
2. Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatáro	8 945	7 419	8 989	7 123
3. Halasztott bevételek	9 471	8 022	10 426	8 952
Források (passzívák) összesen	392 319	405 621	429 370	418 141

3. számú melléklet: A Pápa és Vidéke ÁFÉSZ eredménykimutatásai (adatok eFt-ban)

Megnevezés	2010	2011	2012	2013
01. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	940 002	977 043	1 065 433	995 924
02. Export értékesítés nettó árbevétele				
I. Nettó árbevétel összesen	940 002	977 043	1 065 433	995 924
03. Saját termelésű készletek állományváltozása				
04. Saját előállítású eszközök aktivált értéke	110	197	342	932
II Aktivált saját teljesítmények értéke	110	197	342	932
III. Egyéb bevételek	28 237	22 357	27 409	53 948
Ebből: Visszaírt értékvesztés	740	151	70	292
05. Anyagköltség	34 615	30 029	35 229	39 333
06. Igénybe vett Anyagjellegű szolgáltatások értéke	28 059	30 099	32 443	36 047
07. Egyéb szolgáltatás értéke	9 271	9 154	9 965	14 718
08. Eladott áruk beszerzési értéke	645 565	681 681	763 276	693 520
09. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	20 065	17 491	17 881	11 453
IV. Anyagjellegű ráfordítások összesen	737 575	768 454	858 794	795 071
10. Bérköltség	131 867	131 284	148 914	156 176
11. Személyi jellegű egyéb kifizetések	18 351	17 211	13 308	20 999
12. Bérjárulékok	37 411	37 042	26 914	35 335
V. Személyi jellegű ráfordítások összesen	187 629	185 537	189 136	212 510
VI. Értékcsökkenési leírás	7 536	7 159	7 560	8 603
VII. Egyéb ráfordítások	28 200	31 570	30 102	30 282
Ebből: értékvesztés	2 111	12 176	3 413	7 227
A. Üzemi (Üzleti) tevékenység eredménye	7 409	6 877	7 592	4 338
13. Kapott (járó) osztalék, részesedés ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott				
14. Részesedések értékesítésének árfolyamnyeresége ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott				693
15. Befektett pénzügyi eszközök kamatai és árfolyamnyeresége ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott				
16. Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott	485	894	1 362	1 530
17. Pénzügyi műveletek egyéb bevételei Ebből: értékelési különbozet				
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	485	894	1 362	2 223
18. Befektett pénzügyi eszközök árfolyamvesztesége ebből: kapcsolt vállalkozásnak adott				
19. Fizetendő kamatok és kamatjellegű ráfordítások ebből: kapcsolt vállalkozásnak adott	3 808	4 210	4 461	3 209
20. Részesedések, értékpapírok, bankbetétek értékvesztései	350	932	951	525
21. Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai Ebből: értékelési különbozet			53	84
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	3 808	4 210	4 514	3 293
B. Pénzügyi műveletek eredménye	-3 323	-3 316	-3 152	-1 070
C. Szokásos vállalkozási eredmény	4 086	3 561	4 440	3 268
X. Rendkívüli bevételek	2 185	3 710	3 024	4 746
XI. Rendkívüli ráfordítások				
D. Rendkívüli eredmény	2 185	3 710	3 024	4 746
E. Adózás előtti eredmény	6 271	7 271	7 464	8 014
XII. Adófizetési kötelezettség				35
F. Adózott eredmény	6 271	7 271	7 429	8 014
22. Eredménytartalék igénybevétele osztalékra részesedésre				
23. Fizetett (jávahagyott) osztalék és részesedés				
G. Mérleg szerinti eredmény	6 271	7 271	7 429	8 014

4. számú melléklet: A Csoki Savaria Kft. mérlegének eszközoldalai (adatok eFt-ban)

Megnevezés	2010	2011	2012	2013
Eszközök				
A. Befektetett eszközök	135 780	138 741	133 393	182 953
I. Immateriális javak	446	217	123	54
1. Alapítás-Átszervezés aktivált értéke				
2. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke				
3. Vagyoni értékű jogok				
4. Szellemi termékek				
5. Üzleti vagy cégérték				
6. Immateriális javakra adott előlegek				
7. Immateriális javak érték helyesbitése				
II. Tárgyi eszközök	135 334	138 524	133 270	182 899
1. Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok				
2. Műszaki berendezések, gépek járművek				
3. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek				
4. Tenyészállatok				
5. Beruházások, Felújítások				
6. Beruházásokra adott előlegek				
7. Tárgyi eszközök érték helyesbitése				
III. Befektetett pénzügyi eszközök	0	0	0	0
1. Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban				
2. Tartósan adott kölcsön kapcsolt vállalkozásban				
3. Egyéb tartós részesedés				
4. Tartósan adott kölcsön egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozásban				
5. Egyéb tartósan adott kölcsön				
6. Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír				
7. Befektetett pénzügyi eszközök érték helyesbitése				
8. Befektetett pénzügyi értékelési különbözete				
B. Forgóeszközök	211 691	350 991	323 578	322 362
I. Készletek	108 552	183 947	168 295	168 981
1. Anyagok				
2. Befejezetlen termelés és félkész termékek				
3. Növedék, hízó és egyéb állatok				
4. Késztermékek				
5. Áruk				
6. Készletre adott előlegek				
II. Követelések	96 237	102 432	128 517	115 112
1. Követelések áruszállításból és szolgáltatásnyújtásból (vevők)				
2. Követelések kapcsolt vállalkozással szemben				
3. Követelések egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben				
4. Váltókövetelések				
5. Egyéb követelések				
6. Követelések értékelési különbözete				
7. Származékos ügyletek pozitív értékelési különbözete				
III. Értékpapírok	0	0	0	0
1. Részesedés kapcsolt vállalkozásban				
2. Egyéb részesedés				
3. Saját részvények, üzletrészek				
4. Forgatási célú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok				
5. Értékpapírok értékelési különbözete				
IV. Pénzeszközök	6 902	64 612	26 766	38 269
1. Pénztár, csekkek				
2. Bankbetétek				
C. Aktív időbeli elhatárolások	7 872	13 203	15 666	5 020
1. Bevételek aktív időbeli elhatárolása				
2. Költségek, ráfordítások aktív időbeli elhatárolása				
3. Halasztott ráfordítások				
Eszközök (aktívák) összesen	355 343	502 935	472 637	510 335

5. számú melléklet: A Csoki Savaria Kft. mérlegének forrásoldalai (adatok eFt-ban)

Megnevezés	2010	2011	2012	2013
D. Saját tőke	85 447	125 617	168 857	198 659
I. Jegyzett Tőke	6 000	6 000	6 000	6 000
Ebből sorból: visszavásárolt tulajdonosi részesedés névértéken				
II. Jegyzett, de még be nem fizetett Tőke				
III. Tőketartalék				
IV. Eredménytartalék	31 821	54 723	94 893	164 044
V. Lekötött tartalék	23 428	24 724	24 724	0
VI. Értékelési tartalék				
1. Érték helyesbítés értékelési tartaléka				
2. Valós értékelés értékelési tartaléka				
VII. Mérleg szerinti eredmény	24 198	40 170	43 240	28 615
E. Céltartalékok	0	0	0	0
1. Céltartalék várható kötelezettségekre				
2. Céltartalék a jövőbeni költségekre				
3. Egyéb céltartalékok				
F. Kötelezettségek	269 889	377 246	298 879	306 151
I. Hátrasorolt kötelezettségek	14 000	14 000	14 000	14 000
1. Hátrasorolt kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben				
2. Hátrasorolt kötelezettségek egyéb rész. viszonyban lévő váll-al szemben				
3. Hátrasorolt kötelezettségek egyéb gazdálkodóval szemben				
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	44 632	36 560	41 109	61 430
1. Hosszú lejáratra kapott kölcsönök				
2. Átváltoztatható kötvények				
3. Tartozások kötvénykibocsátásból				
4. Beruházási és fejlesztési hitelek				
5. Egyéb hosszú lejáratú hitelek				
6. Tartós kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben				
7. Tartós kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő váll-al szemben				
8. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek				
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	211 257	326 686	243 770	230 721
1. Rövid lejáratú kölcsönök				
Ebből: az átváltoztatható kötvények				
2. Rövid lejáratú hitelek				
3. Vevőktől kapott előlegek				
4. Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásnyújtásból (szállítók)				
5. Váltótartozások				
6. Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben				
7. Rövid lejáratú kötelezettségek egyéb rész. viszonyban lévő váll-al szemben				
8. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek				
9. Kötelezettségek értékelési különbözete				
10. Származékos ügyletek negatív értékelési különbözete				
G. Passzív időbeli elhatárolások	7	72	4 901	5 525
1. Bevételek passzív időbeli elhatárolása				
2. Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása				
3. Halasztott bevételek				
Források (passzívák) összesen	355 343	502 935	472 637	510 335

6. számú melléklet: A Csoki Savaria Kft. eredménykimutatásai (adatok eFt-ban)

Megnevezés	2010	2011	2012	2013
01. Belföldi értékesítés nettó árbevétele				
02. Export értékesítés nettó árbevétele				
I. Nettó árbevétel összesen	1 592 816	2 104 140	2 318 373	2 131 695
03. Saját termelésű készletek állományváltozása				
04. Saját előállítású eszközök aktivált értéke				
II Aktivált saját teljesítmények értéke	0	0	0	0
III. Egyéb bevételek	15 760	33 368	25 954	19 854
Ebből: Visszaírt értékvesztés				
05. Anyagköltség				
06. Igénybe vett Anyagjellegű szolgáltatások értéke				
07. Egyéb szolgáltatás értéke				
08. Eladott áruk beszerzési értéke				
09. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke				
IV. Anyagjellegű ráfordítások összesen	1 507 316	1 991 102	2 205 706	2 023 053
10. Bérköltség				
11. Személyi jellegű egyéb kifizetések				
12. Bérjárulékok				
V. Személyi jellegű ráfordítások összesen	49 940	64 206	60 410	69 230
VI. Értécsökkenési leírás	9 769	10 135	11 153	9 761
VII. Egyéb ráfordítások	5 096	21 213	14 804	11 994
Ebből: értékvesztés		0	0	0
A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye	36 455	50 852	52 254	37 511
13. Kapott (járó) osztalék, részesedés				
ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott				
14. Részesedések értékesítésének árfolyamnyeresége				
ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott				
15. Befektett pénzügyi eszközök kamatai és árfolyamnyeresége				
ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott				
16. Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek				
ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott				
17. Pénzügyi műveletek egyéb bevételei				
Ebből: értékelési különbozet				
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	3	16	24	39
18. Befektett pénzügyi eszközök árfolyamvesztése				
ebből: kapcsolt vállalkozásnak adott				
19. Fizetendő kamatok és kamatjellegű ráfordítások				
ebből: kapcsolt vállalkozásnak adott				
20. Részesedések, értékpapírok, bankbetétek értékvesztések				
21. Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai				
Ebből: értékelési különbozet				
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	8 121	7 233	7 621	5 619
B. Pénzügyi műveletek eredménye	-8 118	-7 217	-7 597	-5 580
C. Szokásos vállalkozási eredmény	28 337	43 635	44 657	31 931
X. Rendkívüli bevételek	7	0	0	0
XI. Rendkívüli ráfordítások	21	0	0	2 150
D. Rendkívüli eredmény	-14	0	0	-2 150
E. Adózás előtti eredmény	28 323	43 635	44 657	29 781
XII. Adófizetési kötelezettség	4 125	3 465	1 417	1 166
F. Adózott eredmény	24 198	40 170	43 240	28 615
22. Eredménytartalék igénybevétele osztalékra részesedésre				
23. Fizetett (jávahagyott) osztalék és részesedés				
G. Mérleg szerinti eredmény	24 198	40 170	43 240	28 615

7. számú melléklet: Az Emaxker Kft. mérlegének eszközoldalai (adatok eFt-ban):

Megnevezés	2010	2011	2012	2013
Eszközök				
A. Befektetett eszközök	11 478	12 194	10 358	9 157
I. Immateriális javak	0	0	0	0
1. Alapítás-Átszervezés aktivált értéke				
2. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke				
3. Vagyon értékű jogok				0
4. Szellemi termékek				0
5. Üzleti vagy cégérték				
6. Immateriális javakra adott előlegek				
7. Immateriális javak érték helyesbítése				
II. Tárgyi eszközök	11 478	12 194	10 358	9 157
1. Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	7 735	7 525	7 315	7 105
2. Műszaki berendezések, gépek járművek				
3. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	3 743	4 669	3 043	2 052
4. Tenyészállatok				
5. Beruházások, Felújítások				
6. Beruházásokra adott előlegek				
7. Tárgyi eszközök érték helyesbítése				
III. Befektetett pénzügyi eszközök	0	0	0	0
1. Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban				
2. Tartósan adott kölcsön kapcsolt vállalkozásban				
3. Egyéb tartós részesedés				
4. Tartósan adott kölcsön egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozásban				
5. Egyéb tartósan adott kölcsön				
6. Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír				
7. Befektetett pénzügyi eszközök érték helyesbítése				
8. Befektetett pénzügyi értékelési különbözete				
B. Forgóeszközök	21 954	16 788	14 471	27 534
I. Készletek	14 848	13 340	11 497	9 504
1. Anyagok				
2. Befejezetlen termelés és félkész termékek				
3. Növendék, hízó és egyéb állatok				
4. Késztermékek				
5. Áruk	14 848	13 340	11 497	9 504
6. Készletre adott előlegek				
II. Követelések	4 941	2 492	2 619	17 564
1. Követelések áruszállításból és szolgáltatásnyújtásból	3 960	942	2 232	17 215
2. Követelések kapcsolt vállalkozással szemben				
3. Követelések egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben				
4. Váltókövetelések				
5. Egyéb követelések	981	1 550	387	349
6. Követelések értékelési különbözete				
7. Származékos ügyletek pozitív értékelési különbözete				
III. Értékpapírok	0	0	0	0
1. Részesedés kapcsolt vállalkozásban				
2. Egyéb részesedés				
3. Saját részvények, üzletrészek				
4. Forgatási célú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok				
5. Értékpapírok értékelési különbözete				
IV. Pénzeszközök	2 165	956	355	466
1. Pénztár, csekkek	1 420	40	8	387
2. Bankbetétek	745	916	347	79
C. Aktív időbeli elhatárolások	31	14	15	16
1. Bevételek aktív időbeli elhatárolása				
2. Költségek, ráfordítások aktív időbeli elhatárolása	31	14	15	16
3. Halasztott ráfordítások				
Eszközök (aktívák) összesen	33 463	28 996	24 844	36 707

8. számú melléklet: Az Emaxker Kft. mérlegének forrásoldalai (adatok eFt-ban):

Megnevezés	2010	2011	2012	2013
D. Saját tőke	14 296	6 089	4 408	4 606
I. Jegyzett Tőke	3 800	3 800	3 800	3 800
Ebből sorból: visszavásárolt tulajdonosi részesedés névértéken				
II. Jegyzett, de még be nem fizetett Tőke				
III. Tőketartalék				
IV. Eredménytartalék	15 268	10 496	2 289	-3 392
V. Lekötött tartalék			4 000	4 000
VI. Értékelési tartalék				
1. Érték helyesbítés értékelési tartaléka				
2. Valós értékelés értékelési tartaléka				
VII. Mérleg szerinti eredmény	-4 772	-8 207	-5 681	198
E. Céltartalékok	0	0	0	0
1. Céltartalék várható kötelezettségekre				
2. Céltartalék a jövőbeni költségekre				
3. Egyéb céltartalékok				
F. Kötelezettségek	18 816	22 619	20 085	32 101
I. Hátrasorolt kötelezettségek	0	0	0	0
1. Hátrasorolt kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben				
2. Hátrasorolt kötelezettségek egyéb rész. viszonyban lévő váll-al szemben				
3. Hátrasorolt kötelezettségek egyéb gazdálkodóval szemben				
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	2 625	7 629	5 786	4 090
1. Hosszú lejáratra kapott kölcsönök				
2. Átváltoztatható kötvények				
3. Tartozások kötvénykibocsátásból				
4. Beruházási és fejlesztési hitelek				
5. Egyéb hosszú lejáratú hitelek	2 625	7 629	5 786	4 090
6. Tartós kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben				
7. Tartós kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő váll-al szemben				
8. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek				
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	16 191	14 990	14 299	28 011
1. Rövid lejáratú kölcsönök		1 300	2 435	575
Ebből: az átváltoztatható kötvények				
2. Rövid lejáratú hitelek	8 701	7 307	2 306	1 476
3. Vevőktől kapott előlegek		1 280	0	0
4. Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásnyújtásból	5 200	4 729	8 954	24 180
5. Váltótartozások				
6. Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben				
7. Rövid lejáratú kötelezettségek egyéb rész. viszonyban lévő váll-al szemben				
8. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	2 290	374	604	1 780
9. Kötelezettségek értékelési különbözete				
10. Származékos ügyletek negatív értékelési különbözete				
G. Passzív időbeli elhatárolások	351	288	351	0
1. Bevételek passzív időbeli elhatárolása	351	0		
2. Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása		288	351	0
3. Halasztott bevételek				
Források (passzívák) összesen	33 463	28 996	24 844	36 707

9. számú melléklet: Az Emaxker Kft. eredménykimutatásai (adatok eFt-ban):

Megnevezés	2010	2011	2012	2013
01. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	122 888	92 764	76 506	103 407
02. Export értékesítés nettó árbevétele				
I. Nettó árbevétel összesen	122 888	92 764	76 506	103 407
03. Saját termelésű készletek állományváltozása				
04. Saját előállítású eszközök aktivált értéke				
II Aktivált saját teljesítmények értéke	0	0	0	0
III. Egyéb bevételek	892	893	10	530
Ebből: Visszaírt értékvesztés			0	0
05. Anyagköltség	3 376	4 207	4 397	3 807
06. Igénybe vett Anyagjellegű szolgáltatások értéke	5 978	7 579	5 058	3 624
07. Egyéb szolgáltatás értéke	1 160	909	1 027	1 111
08. Eladott áruk beszerzési értéke	99 421	76 269	58 115	85 688
09. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	6 034	189	2 405	421
IV. Anyagjellegű ráfordítások összesen	115 969	89 153	71 002	94 651
10. Bérköltség	4 778	5 814	4 939	4 115
11. Személyi jellegű egyéb kifizetések	36	451	1	0
12. Bérjárulékok	1 467	1 596	1 157	944
V. Személyi jellegű ráfordítások összesen	6 281	7 861	6 097	5 059
VI. Értécsökkenési leírás	1 675	1 631	1 936	1 597
VII. Egyéb ráfordítások	2 115	705	668	752
Ebből: értékvesztés		0	0	0
A. Üzemi (Üzleti) tevékenység eredménye	-2 280	-5 693	-3 187	1 878
13. Kapott (járó) osztalék, részesedés				
ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott				
14. Részesedések értékesítésének árfolyamnyeresége				
ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott				
15. Befektett pénzügyi eszközök kamatai és árfolyamnyeresége	3		1	
ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott				
16. Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevétel	15			
ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott				
17. Pénzügyi műveletek egyéb bevételei				
Ebből: értékelési különbozet				
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	18	0	1	0
18. Befektett pénzügyi eszközök árfolyamvesztése	259	469	326	241
ebből: kapcsolt vállalkozásnak adott				
19. Fizetendő kamatok és kamatjellegű ráfordítások	2 012	2 011	2 137	1 403
ebből: kapcsolt vállalkozásnak adott				
20. Részesedések, értékpapírok, bankbetétek értékvesztései				
21. Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai	205			
Ebből: értékelési különbozet				
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	2 476	2 480	2 463	1 644
B. Pénzügyi műveletek eredménye	-2 458	-2 480	-2 462	-1 644
C. Szokásos vállalkozási eredmény	-4 718	-8 173	-5 649	234
X. Rendkívüli bevételek		0	0	0
XI. Rendkívüli ráfordítások		0	0	0
D. Rendkívüli eredmény	0	0	0	0
E. Adózás előtti eredmény	-4 718	-8 173	-5 649	234
XII. Adófizetési kötelezettség	54	34	32	36
F. Adózott eredmény	-4 772	-8 207	-5 681	198
22. Eredménytartalék igénybevétele osztalékra részesedésre				
23. Fizetett (jávahagyott) osztalék és részesedés				
G. Mérleg szerinti eredmény	-4 772	-8 207	-5 681	198

SZERZŐI NYILATKOZAT

Alulírott, Pálfi Viktória büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerezés során.

Zalaegerszeg, 2015. január 2

hallgató aláírása

ÖSSZEFOGLALÁS

(benyújtandó két példányban)

A kereskedelmi vállalkozások tevékenységének elemzése Pápa városában szakdolgozat címe

Pálfi Viktória
Hallgató neve

Nappali tagozat/ Pénzügy és számvitel szak/ Számvitel szakirány

Szakdolgozatom megírásának legfőbb célja Pápa város gazdasági helyzetének bemutatása a kereskedelmi vállalkozások tevékenységének elemzésén keresztül. Ehhez több cég beszámolóját szerettem volna bemutatni, majd a bemutatás után elemezni azokat. Sajnos ehhez a 60 oldal kevésnek bizonyult, így választanom kellett egyet.

Választásom a Pápa és Vidéke ÁFÉSZ-ra esett, talán azért, mert az én lakhelyemen is ÁFÉSZ bolt van a mai napig is. Mivel a több cég elemzésétől nem szerettem volna tágítani, ezért választottam még kettő pápai kereskedelmi tevékenységet folytató vállalkozást, ezzel próbálva érdekesebbé tenni a témát az Önök számára. Így elemeztem a Csoki Savaria Kft.-t és az Emaxker Kft.-t. Az előbbi cukor és édességkereskedelemmel, az utóbbi elektronikus háztartási berendezésekkel foglalkozik. A dolgozatban e két vállalat elemzését nem mutattam be hely szűke miatt, de a főbb mutatókat kiragadva összehasonlítottam őket a Pápa és Vidéke ÁFÉSZ-szal a dolgozatom végén.

Dolgozatomat Pápa történelmi és területi bemutatásával kezdtem. Ezután rátértem az ipar és a kereskedelem kialakulására a városban. A következő pontban ismertettem Pápa helyzetét a vállalkozások viszonylatából, ahol kedvezőtlen fekvését, előnytelen közlekedését és gyárait, ipari parkját említettem.

Mindezek után kitértem az elemzésre, mely elengedhetetlen egy vállalkozás vizsgálatánál. Áttekintettem azokat a fontos tudnivalókat, melyeket az iskolapadban tanultunk, többek közt komplex elemzés tárgy keretében.

Fő témámat a Pápa és Vidéke ÁFÉSZ bemutatásával kezdtem. Ezután a beszámoló segítségével megvizsgáltam a vállalat vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetét.

A vagyoni helyzet bemutatásának keretein belül utána néztem az eszközök és források állományának alakulásának, a befektetett eszközök fedezettségének, összevettem a befektetett eszközök arányát a forgóeszközök arányával. Mivel a vállalkozás jelentős készletnagysággal rendelkezik, érdekesnek találtam, ha tanulmányozom a készletek forgási sebességét és a készletek fordulatszámát. Ezeken túl vizsgáltam tőkeerősséget, a saját tőke növekedési ütemét, a kötelezettségek arányát, a saját tőke és az idegen tőke alakulását.

A pénzügyi helyzet megfigyelése során rövid és hosszú távon is diagnosztizáltam a mutatókat. Rövid távon a likviditási rátát, a likviditási gyorsrátát, a pénzeszköz-likviditást és a dinamikus likviditást elemeztem. Hosszú távon pedig a nettó eladósodottságot, a vevő- és szállítóállományt, a vevők és a szállítók forgási sebességét. A jövedelmezőségi helyzet jellemzésével folytattam a vizsgálatot. Demonstráltam az árbevétel-, a tőke- és az eszközarányos jövedelmezőséget.

A dolgozatom végén leszűrtem a következtetéseket és leírtam a mutatók alapján a vállalkozás jövőbeli teendőit.